

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

Завідувач кафедри,
д.держ.упр., проф.
_____ **Ігор ПРИХОДЬКО**
« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Удосконалення обліку і контролю нарахування, сплати
та формування звітності за податками підприємства

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувач

Максим САЛИВОНЧИК

Науковий керівник,
к.е.н., доцентка

Ольга ЧЕРНЕЦЬКА

науковий ступінь, посада

Дніпро – 2023

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Факультет:** Обліку і фінансів**Кафедра:** Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою**Освітньо-професійна програма:** «Облік і оподаткування»**Спеціальність:** 071 «Облік і оподаткування»**Ступінь вищої освіти:** Магістр**ЗАТВЕРДЖУЮ**Зав. кафедри _____
« _____ » _____ 202__ р.**ЗАВДАННЯ****Саливончик Максим Іванович**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Удосконалення обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства**Науковий керівник:** Чернецька Ольга Віталіївна, к.е.н., доцентка

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від « _____ » _____ 20__ року № _____

2. Термін подання здобувачем роботи: 10 лютого 2023 р.**3. Вихідні дані до роботи:** Закони України, Податковий кодекс України, Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативні документи, фахові статті, матеріали конференцій, спеціалізовані видання з обліку і оподаткування, облікові дані та звітність ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» м. Дніпро**4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)**Вступ. Теоретичні аспекти обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства. Прикладні аспекти обліку нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства. Удосконалення контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства. Висновки і пропозиції.**5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)**Сутність податків в системі фіскальної політики держави. Процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства. Нормативні джерела в контексті обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками. Оцінка майна та капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Динаміка видів майна ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Фінансові результати діяльності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Динаміка ефективності діяльності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Динаміка показників структури капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Динаміка показників оборотності активів ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Схема облікового процесу нарахування, сплати та формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Пропозиції щодо удосконалення Наказу про облікову політику досліджуваного підприємства. Напрями оптимізації облікового процесу в контексті субрахунків для нарахування ПДФО. Види контрольних заходів щодо

нарахування, сплати і формування звітності за податками. Пропонований перелік контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства. Тест внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні аспекти обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства	Квітень - травень 2022р.	
2.	Організаційно - економічна характеристика досліджуваного суб'єкта підприємництва	Червень - серпень 2022р.	
3.	Прикладні аспекти обліку нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства	Вересень - жовтень 2022р.	
4.	Удосконалення контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства	Листопад – грудень 2022р.	
5.	Вступ	Грудень 2022р.	
6.	Висновки і пропозиції	Січень 2023р.	
7.	Оформлення роботи	Січень - лютий 2023р.	

Здобувач _____
(підпис)

Максим САЛИВОНЧИК
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____
(підпис)

Ольга ЧЕРНЕЦЬКА
(прізвище та ініціали)

Зміст

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА ПОДАТКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність податків підприємства та їх роль в фіскальній політиці з боку держави	10
1.2. Податки юридичних осіб як об'єкт обліку і контролю на підприємстві	14
1.3. Нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства	17
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА ПОДАТКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	22
2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»	22
2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики досліджуваного підприємства	30
2.3. Облікове забезпечення нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»	32
2.4. Напрямки удосконалення обліку нарахування, сплати і формування звітності за податками	35
Висновки до розділу 2	38
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА	41

ПОДАТКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Теоретико-методичні засади контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками	41
3.2. Стан контрольних заходів щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»	46
3.3. Шляхи удосконалення контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства	48
Висновки до розділу 3	51
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ	66

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства»

Кваліфікаційна робота містить: 66 с., 12 рис., 4 табл., 1 додаток, 55 літературних джерел.

Об'єкт дослідження є господарські операції, пов'язані з нарахування, сплатою та формуванням звітності за податками підприємства.

Предмет дослідження - сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства.

Метою роботи є наукове обґрунтування теоретичних аспектів і розробка практичних рекомендацій з удосконалення обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства.

Методи дослідження - аналізу і синтезу, системний підхід, порівняння та узагальнення, логіки та наслідкового зв'язку, статистики, формування графіків і таблиць.

Розкрито економічну сутність податків підприємства та їх роль в фіскальній політиці з боку держави; досліджено податки юридичних осіб як об'єкт обліку і контролю на підприємстві; проаналізовано нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства. Надано фінансово - економічну характеристику ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»; проаналізовано організацію роботи бухгалтерської служби та оцінено базові засади облікової політики досліджуваного підприємства; досліджено облікове забезпечення нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»; розроблено напрямки удосконалення обліку нарахування, сплати і формування звітності за податками. Проаналізовано теоретико-методичні засади контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками; досліджено стан контрольних заходів щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»; запропоновано шляхи удосконалення контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства.

Результати впроваджені в діяльність ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» м.Дніпро.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ, ПОДАТКИ, ПІДПРИЄМСТВО, НАРАХУВАННЯ, СПЛАТА, ЗВІТНІСТЬ, УДОСКОНАЛЕННЯ

KEYWORDS

ACCOUNTING, CONTROL, TAXES, ENTERPRISE, BILLING, PAYMENT, REPORTING, IMPROVEMENT

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Будь-який суб'єкт підприємництва в Україні підпорядковується системі оподаткування відповідно до вимог українського законодавства. Якісне інформаційне забезпечення процесу нарахування і сплати податків дозволяє уникнути помилок та штрафних санкцій на рівні підприємства та допоможе реалізувати функції держави шляхом формування бюджету країни. Саме тому процес оподаткування стає в центрі уваги фіскальної служби, отже, процес обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками є важливою ланкою в системі управління на підприємстві.

Актуальність теми дослідження підтверджується численними працями в сфері обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства. Зокрема, сутність податків і оподаткування підприємств в Україні досліджують Баширова Г., Городецька Т.Е., Андрієнко Ю.С., Гусєв А. О., Дмитрів В., Дутова Н. В., Лесік Є. С., Ерфан Є. А., Гук Х. Я., Магопець О.А., Нездойминога О.Є., Оперенко С.Г. Місце податків в системі обліку аналізують Бачинський В.І., Помулева В.М., Дубинська О. С., Костюченко О. О., Жиряда Х.В., Савчук Д.Г., Лега О.В., Меліхова Т. О., Кулик Ю. С. Питання, пов'язані з формуванням податкової звітності, висвітлюють в своїх працях Бондаренко Н.М., Ільченко В.В. Макаренко А. П., Ананьєва І. В.

Не менш важливим є адміністрування податків і податковий контроль фахівців ДФС. Проблемні аспекти адміністрування податків державними органами аналізують в своїх працях Чудак Л.А., Скора Н., Свічкач Н., Загорельська Т., Лугова Х. Контрольні заходи з боку фіскальної служби досліджують Макаренко А.П., Ананьєва І. В., Артюх О.В., Топольницька Н.Д., Лагодієнко Н. В., Іванченкова Л. В., Євтушевська О. О., Скляр Л. Б. Актуальність внутрішнього контролю відзначають фахівці Скора Н., Свічкач Н. та Загорельська Т. Отже, пошук напрямків удосконалення обліку і

контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства є актуальним для українських підприємств, що визначає тему кваліфікаційного дослідження.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження являє собою наукове обґрунтування теоретичних аспектів і розробка практичних рекомендацій з удосконалення обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства.

Для досягнення мети у кваліфікаційній роботі поставлені до вирішення наступні завдання:

- розкрити економічну сутність податків підприємства та їх роль в фіскальній політиці з боку держави;
- дослідити податки юридичних осіб як об'єкт обліку і контролю на підприємстві;
- проаналізувати нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства;
- надати фінансово - економічну характеристику ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»;
- проаналізувати організацію роботи бухгалтерської служби та оцінити базові засади облікової політики досліджуваного підприємства;
- дослідити облікове забезпечення нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»;
- розробити напрямки удосконалення обліку нарахування, сплати і формування звітності за податками;
- проаналізувати теоретико-методичні засади контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками;
- дослідити стан контрольних заходів щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»;
- запропонувати шляхи удосконалення контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства.

Об'єктом дослідження є господарські операції, пов'язані з нарахуванням, сплатою та формуванням звітності за податками підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, організаційних та практичних аспектів обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства.

Методи дослідження. В процесі кваліфікаційного дослідження було використано як теоретичні методи пізнання, зокрема, методи аналізу і синтезу, системний підхід, метод порівняння та узагальнення, логіки та наслідкового зв'язку, так і емпіричні – методи статистики, формування графіків і таблиць.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці положень і рекомендацій щодо удосконалення обліку і контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства. В процесі проведеного дослідження було отримано результати, яким властива наступна наукова новизна:

удосконалено:

- облікове забезпечення нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства в частині запропонованої деталізації рахунку 641 «Розрахунки за податками» шляхом введення окремих субрахунків другого та третього порядку з налаштуванням відповідного субконто в комп'ютерній програмі для виокремлення суми нарахованого податку із застосуванням соціальної пільги;

- методичні аспекти системи внутрішнього контролю шляхом реалізації запропонованого алгоритму контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства, що оптимізує діяльність контролерів для потреб розробки обґрунтованих управлінських рішень;

дістало подальшого розвитку:

- організаційні аспекти обліку нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства в частині удосконаленого Наказу про облікову політику досліджуваного підприємства;

- документальне забезпечення контрольних дій щодо нарахування, сплати та формування звітності за податками підприємства шляхом розробленого тесту внутрішнього контролю на підприємстві.

Апробація результатів дипломної роботи. Основні наукові положення, висновки та пропозиції було представлено для обговорення на XIII Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» (м. Дніпро, ДДАЕУ, 27-28 жовтня 2022 р.).

Публікації. Основні положення дипломної роботи представлені у 1 науковій праці, зокрема, 1 теза доповіді – у збірнику матеріалів науково-практичної конференції.

Структура і обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 55 найменувань, 1 додаток. Загальний обсяг роботи складає 66 сторінок комп'ютерного тексту, робота містить 4 таблиці та 12 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА ПОДАТКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність податків підприємства та їх роль в фіскальній політиці з боку держави

Система оподаткування як юридичних, так і фізичних осіб є невід'ємною ланкою фіскальної політики з боку держави. Саме податки є основою для формування бюджету країни, тим самим виступають інструментом реалізації державою її економічних та соціальних функцій. Тому система оподаткування є об'єктом контролю з боку держави. Проте держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію. Проаналізуємо сутність податків підприємства.

Нездойминога Олена наголошує на тому, що «одним із найважливіших засобів державного впливу на соціально-економічний розвиток країни є податки» [29]. Магопєць Олена аналізує сутність податку як «обов'язковий, безумовний, індивідуально безоплатний, регулярний та законодавчо визначений платіж, який сплачується фізичними і юридичними особами до бюджету відповідного рівня з метою фінансового забезпечення діяльності держави (регіонів) й задоволення суспільних потреб» [21].

Подмарьов Олександр відзначає, що за податками «закріплюється не лише основна функція в системі фінансових відносин, але й відводиться функція згладжування дефектів ринкового саморегулювання, створення додаткових стимулів розвитку підприємницької, ділової, інвестиційної діяльності, вирішення проблем мотивації праці, зниження безробіття, соціальне забезпечення. У результаті, носії фіскальної суті перетворюються у значний важіль макро- і мікроекономічних пропорцій» [35].

Проць Наталія зазначає, що «протягом останніх років зміни податкового та бюджетного законодавства в напрямі збільшення обсягів доходів місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків та зборів були проведені з використанням таких методів, як ліквідація неефективних податків і введення нових; розширення об'єктів оподаткування; зміна податкових ставок; розширення кола платників податків; перегрупування податків (переведення загальнодержавних податків (єдиного податку та плати за землю)) на місцевий рівень» [45]. Магопєць Олена наголошує, що «розвиток цивілізації, зміна певних суспільно-економічних формацій, змінювали як наукове розуміння сутності, місця і ролі податків, так і форми їх справляння, стаючи більш прийнятними для економіки і платників податків. Податки стають важливим джерелом формування бюджету держави та фінансування витрат, пов'язаних з утриманням державного апарату, розвитком освіти, науки, а також регулюванням суспільної та господарської діяльності, а оподаткування набуває більш впорядкованого, стійкого характеру» [21].

Підтримуємо думку фахівців Ерфан Єви та Гук Христини, що «податки є своєрідним механізмом, що забезпечує взаємозв'язок між загальнодержавними інтересами та інтересами окремих суб'єктів господарювання. Саме податки визначають характер взаємовідносин між підприємцями та підприємствами усіх форм власності з державним та місцевим бюджетами, з банківськими установами, державними органами виконавчої влади тощо» [13]. Бондаренко Наталія та Ільченко В. акцентують, що «необхідність податків впливає з функцій та завдань держави (політичних, економічних, оборонних, соціальних та ін.), виконання яких вимагає певних коштів» [6].

Роль податків у фіскальній політиці з боку держави завжди розглядалась фахівцями в наукових дослідженнях. Зокрема, Нездойминога Олена наголошує, що «в умовах сучасного розвитку економіки України податки є основним важелем макроекономічного регулювання, що

впливають не тільки на інтереси держави, але й платників» [29]. Оперенко Сергій також зауважує, що «майже у всіх країнах світу податки вважаються не лише фіскальним засобом формування доходів держави, а й важливим фактором стимулювання процесів у ринкових економіках. Характерною рисою країн, що демонструють сталий економічний розвиток, є те, що їх уряди не здійснюють відкритого втручання у господарську діяльність суб'єктів господарювання, а створюють сприятливе середовище для ведення бізнесу, в тому числі і за рахунок змін у податковій політиці держави» [31].

Підтримуємо думку Гусева А.О., що «в умовах фіскальної спрямованості державної податкової політики в Україні особливої актуальності набуває зниження податкового тягаря для підприємницького сектору економіки, насамперед, для суб'єктів малого підприємництва» [8]. Городецька Тетяна та Андрієнко Юлія відзначають, що «на сучасному етапі суспільного розвитку під впливом особливостей соціально-економічних систем постійно змінюється значення податків у регуляторних процесах. В Україні з поживаленням процесів економічного зростання одним з основних завдань податкової політики стає дотримання принципу нейтральності в оподаткуванні, що передбачає не ускладнення процесу прийняття економічних рішень платниками податків шляхом зменшення інституційних перешкод» [7].

Дмитрів Володимир акцентує, що «податки є важливим знаряддям втілення державної політики щодо питань економіки та соціального розвитку. За їх допомогою здійснюється перерозподіл ВВП в територіальному та галузевому аспектах, а також між соціальними групами різного типу. Він згладжує види ринкового саморегулювання, створює додаткові стимули для ділової та інвестиційної активності, мотивації праці, підтримання рівня праці» [9]. Але вчені наголошують і на стимулюючому аспекті регуляторної фіскальної політики в контексті спрощеної системи оподаткування з нарахуванням і сплатою єдиного податку. Зокрема, Гусев А.О. зазначає, що «оптимізація системи нарахування й сплати єдиного

податку є необхідною умовою збільшення ефективності стягнення цього податку і, як наслідок, економічного розвитку суб'єктів малого підприємництва та країни в цілому» [8].

Вищезазначені погляди вчених відображають сутність податків в системі фіскальної політики держави. Основні аспекти сутності податків схематично узагальнено на рис. 1.1.

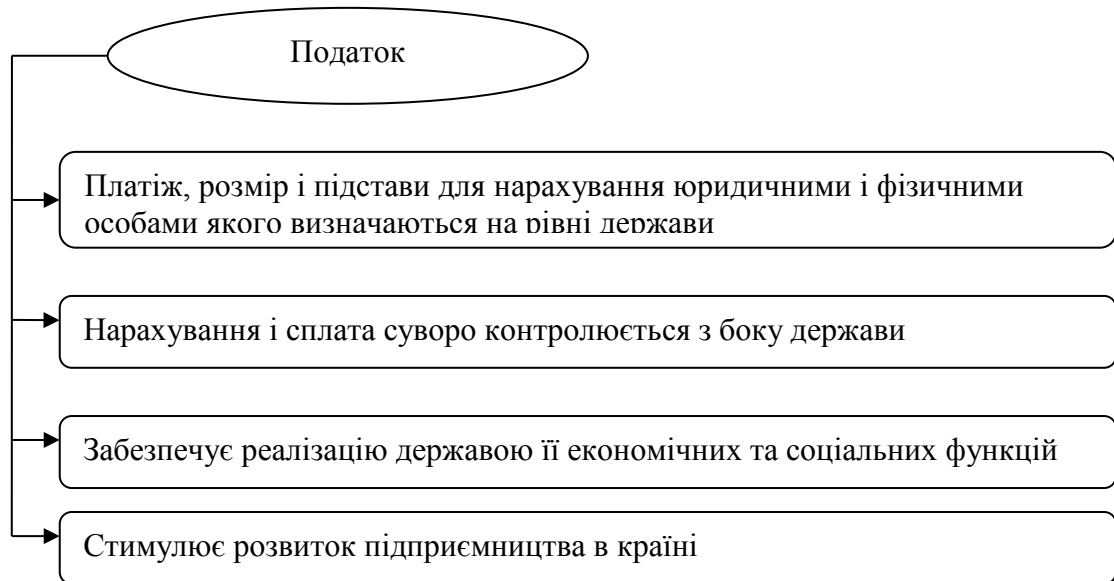

Рис. 1.1. Сутність податків в системі фіскальної політики держави

Таким чином, система оподаткування як юридичних, так і фізичних осіб є невід'ємною ланкою фіскальної політики з боку держави. Саме податки є основою для формування бюджету країни, тим самим виступають інструментом реалізації державою її економічних та соціальних функцій. Тому система оподаткування є об'єктом контролю з боку держави. Проте держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію.

1.2. Податки юридичних осіб як об'єкт обліку і контролю на підприємстві

Податки юридичних осіб виступають важливим об'єктом обліку і контролю на підприємстві. Проаналізуємо види податків, які мають бути відображено в системі обліку і контролю суб'єкта підприємництва.

Будь-який суб'єкт підприємництва здійснює господарські процеси для отримання прибутку. Основним податком в цьому випадку виступає податок на прибуток, який, на думку Баширової Г., «у багатьох країнах є одним із основних джерел наповнення державного бюджету та важелів впливу на розвиток економічних процесів на макрорівні. Також завдяки податку на прибуток забезпечується збалансованість економічних інтересів держави, юридичних і фізичних осіб, уникнення надмірного податкового тиску на суб'єктів господарювання» [5]. Цей вид податку нараховується на суму отриманого в результаті підприємницької діяльності позитивного результату – прибутку. Фахівчиня Баширова Г. також наголошує, що «система бухгалтерського обліку є основним джерелом інформації для формування бази оподаткування податком на прибуток» [5].

Як вже відзначалось, держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію. Мається на увазі існування спрощеної системи оподаткування для відповідних категорій суб'єктів підприємництва. Як наголошує фахівець Гусев А.О., «єдиний податок – прямий податок, що стягується замість податку на прибуток підприємств з ФОП та юридичних осіб, здебільшого малих суб'єктів господарювання, та сплачується до місцевих бюджетів. Єдиний податок має істотне фіскальне значення для місцевих бюджетів та його частка у структурі надходжень до місцевих бюджетів має тенденцію до підвищення. На сьогоднішній день чинним законодавством платники єдиного податку поділені на 4 групи, для кожної з яких передбачено власний механізм стягнення єдиного податку» [8].

Підприємство за відповідних умов має зареєструватись платником податку на додану вартість. Фахівці Хома С.В., Орлова В.К., Кафка С.М. та Василенко Н.К. зазначають, що «ПДВ є однією з форм вилучення до бюджету частини доданої вартості, що створюється у конкретному процесі виробництва і реалізації готової продукції, товарів, виконанні робіт, наданні послуг. У кожній стадії руху продукції (товару, робіт, послуг) від першого виробника до кінцевого споживача частина приросту вартості, створеної працею працівників, вилучається до бюджету. Ця частина включається в ціну і надходить до бюджету у міру реалізації продукції, товарів, робіт, наданні послуг» [50].

За наявності у суб'єкта підприємництва працевлаштованих фізичних осіб підприємство виступає податковим агентом щодо нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати, яка нараховується працівникам підприємства, військового збору та єдиного соціального внеску. Якщо в процесі підприємницької діяльності у підприємства виникають підстави (об'єкти) для нарахування інших видів податків, то відповідно до вимог законодавства відбувається їх нарахування та сплата.

Як зазначають фахівці Бондаренко Наталія та Ільченко В. «обліково-аналітичний процес завершується складанням фінансової та податкової звітності згідно з вимогами Закону України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, Податкового кодексу України, а також положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів, що регламентують порядок формування звітності підприємства» [6]. Отже, процес нарахування і сплати податків в обов'язковому вигляді узагальнюється у вигляді податкової звітності, яка є джерелом для аналізу з боку держави для потреб зовнішнього контролю.

Підсумовуючи вищезазначене, можемо візуалізувати процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства за допомогою рис. 1.2.

Рис. 1.2. Процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства

Таким чином, податки юридичних осіб виступають важливим об'єктом обліку і контролю на підприємстві. Будь-який суб'єкт підприємництва здійснює господарські процеси для отримання прибутку. За умов загальної системи оподаткування основним податком в цьому випадку виступає податок на прибуток. Цей вид податку нараховується на суму отриманого в результаті підприємницької діяльності позитивного результату – прибутку. Держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію. Мається на увазі існування спрощеної системи оподаткування для відповідних категорій суб'єктів підприємництва. Підприємство за відповідних умов має зареєструватись платником податку на додану вартість. За наявності у суб'єкта підприємництва працюючих фізичних осіб підприємство виступає податковим агентом щодо нарахування і сплати

податку на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати, яка нараховується працівникам підприємства, військового збору та єдиного соціального внеску. Якщо в процесі підприємницької діяльності у підприємства виникають підстави (об'єкти) для нарахування інших видів податків, то відповідно до вимог законодавства відбувається їх нарахування та сплата. Процес нарахування і сплати податків в обов'язковому вигляді узагальнюється у вигляді податкової звітності, яка є джерелом для аналізу з боку держави для потреб зовнішнього контролю.

1.3. Нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства

Процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства завжди був і залишається у центрі уваги податківців з огляду на принципи їх фіскальної політики. Визначальна роль податків як основи для реалізації державою її економічних і соціальних функцій зумовлює відповідне нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства. Повністю підтримуємо думку фахівців Хоми С.В., Орловаої В.К., Кафки С.М. та Василенко Н.К., що «законодавчі сили і надалі демонструють фіскальний пріоритет податкової політики. Очевидно такий напрям розвитку податкових відносин між державою і суб'єктами господарювання буде незмінним протягом ближчих років» [50].

Нездойминога Олена наголошує, що «для вирішення питань податкового регулювання доцільно насамперед провести реформування всієї податкової системи України шляхом розробки та затвердження такої моделі, яка б враховувала інтереси не тільки держави, але й платників податків. В умовах постійних змін у законодавчо-нормативній базі звернути увагу на процес адаптації нових критеріїв до стягування податків та зборів через

урегулювання процедур розрахунку та сплати податкових платежів, що, безумовно, пов'язані з побудовою стабільної та ефективної банківської системи України. Крім того, будь-які зміни повинні бути обов'язково узгоджені з прийнятою бюджетною та податковою політикою держави починаючи із законодавчого рівня» [29]. Отже, проаналізуємо нормативні джерела, що регламентують діяльність фахівців з обліку і контролю щодо нарахування, сплати та звітності за податками підприємства.

Необхідність нарахування і сплати відповідних податків регламентується Податковим кодексом України [35], який розкриває не лише види податків, об'єкти оподаткування, особливості нарахування податків і обов'язок щодо сплати податку, але й особливості контрольних дій з боку податківців у вигляді адміністрування податків і зборів. Необхідність ведення облікового процесу нарахування і сплати податків підприємства визначена в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [41].

За умов загальної системи оподаткування підприємства фахівці облікової діяльності керуються вимогами НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» [27] та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [26]. Для підприємств зі спрощеною системою оподаткування розроблено НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» [28]. Відображення на рахунках обліку процесів нарахування і сплати податків здійснюється за вимогами нормативного документа «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [33].

Внутрішні розпорядчі документи містять вимоги щодо організації облікового і контрольного процесу на підприємстві, розроблені на підставі відповідних зовнішніх нормативних джерел. Зокрема, в Наказі про облікову політику містяться дані щодо організації облікового процесу взагалі, а також в контексті нарахування, сплати та формування звітності за податками відповідно до вимог Податкового кодексу України, Національних положень

бухгалтерського обліку тощо. Внутрішнє положення про систему контролю розробляється на підставі «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» [37].

Перелік нормативних джерел в контексті обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками на підприємстві візуалізовано на рис. 1.3.

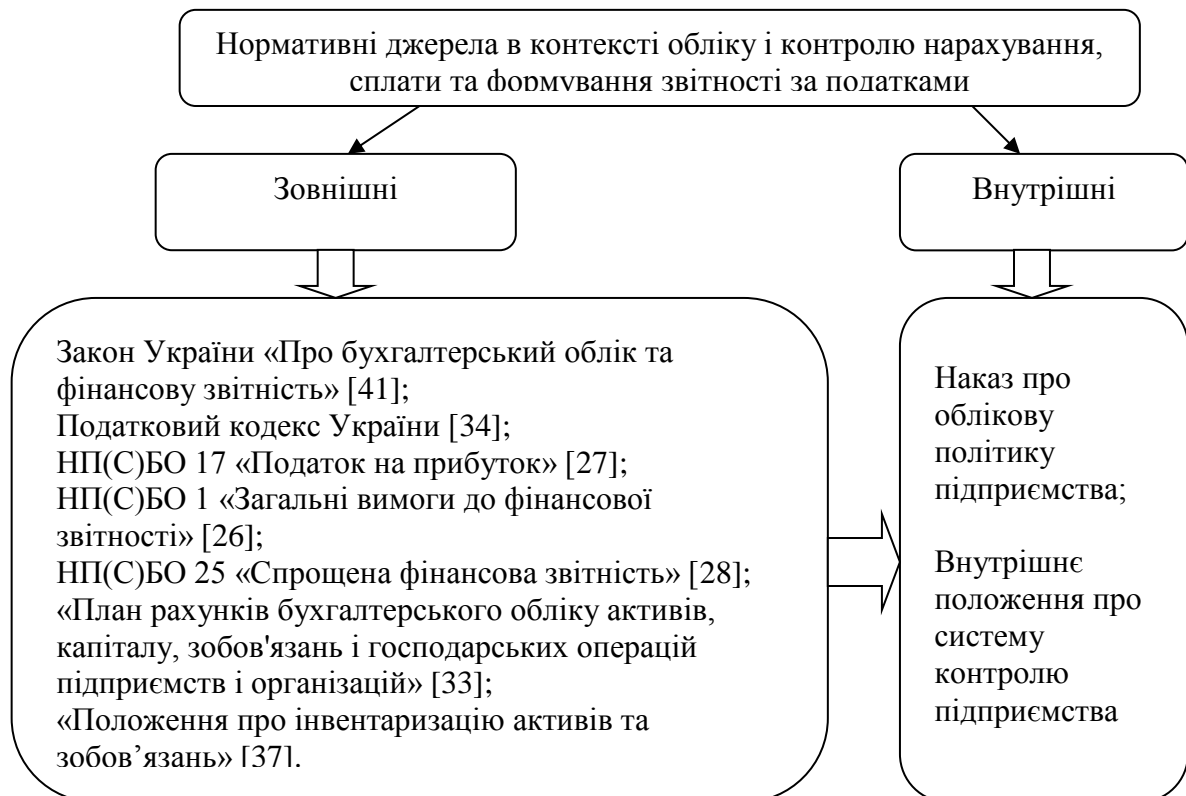

Рис. 1.3. Нормативні джерела в контексті обліку і контролю нарахування, сплати та формування звітності за податками

Таким чином, процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства завжди був і залишається у центрі уваги податківців з огляду на принципи їх фіскальної політики. Визначальна роль податків як основи для реалізації державою її економічних і соціальних функцій зумовлює відповідне нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства. Внутрішні

розпорядчі документи містять вимоги щодо організації облікового і контрольного процесу на підприємстві, розроблені на підставі відповідних зовнішніх нормативних джерел.

Висновки до розділу 1

1. Система оподаткування як юридичних, так і фізичних осіб є невід’ємною ланкою фіскальної політики з боку держави. Саме податки є основою для формування бюджету країни, тим самим виступають інструментом реалізації державою її економічних та соціальних функцій. Тому система оподаткування є об’єктом контролю з боку держави. Проте держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію.

2. Податки юридичних осіб виступають важливим об’єктом обліку і контролю на підприємстві. Будь-який суб’єкт підприємництва здійснює господарські процеси для отримання прибутку. За умов загальної системи оподаткування основним податком в цьому випадку виступає податок на прибуток. Цей вид податку нараховується на суму отриманого в результаті підприємницької діяльності позитивного результату – прибутку. Держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію. Мається на увазі існування спрощеної системи оподаткування для відповідних категорій суб’єктів підприємництва.

3. Підприємство за відповідних умов має зареєструватись платником податку на додану вартість. За наявності у суб’єкта підприємництва працевлаштованих фізичних осіб підприємство виступає податковим агентом щодо нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати, яка нараховується працівникам підприємства, військового

збору та єдиного соціального внеску. Якщо в процесі підприємницької діяльності у підприємства виникають підстави (об'єкти) для нарахування інших видів податків, то відповідно до вимог законодавства відбувається їх нарахування та сплата. Процес нарахування і сплати податків в обов'язковому вигляді узагальнюється у вигляді податкової звітності, яка є джерелом для аналізу з боку держави для потреб зовнішнього контролю.

4. Процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства завжди був і залишається у центрі уваги податківців з огляду на принципи їх фіскальної політики. Визначальна роль податків як основи для реалізації державою її економічних і соціальних функцій зумовлює відповідне нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства. Внутрішні розпорядчі документи містять вимоги щодо організації облікового і контрольного процесу на підприємстві, розроблені на підставі відповідних зовнішніх нормативних джерел.

РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА ПОДАТКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансово-економічна характеристика ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

Досліджуваний суб'єкт підприємництва – товариство з обмеженою відповідальністю «Будівельна компанія «Антанта» має місце розташування – м.Дніпро, зареєстровано в 2003 році як ТОВ «Укрполісн». Підприємство здійснювало неспеціалізовану гуртову торгівлю. Але в 2019 році відбулась зміна в керівництві, що зумовило зміну як назви підприємства - ТОВ «Будівельна компанія «Антанта», так і основного виду діяльності – будівництво житлових і нежитлових об'єктів. Цей вид діяльності потребує наявності відповідної будівельної ліцензії, ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» станом на 2021 р. її має. Окрім основного виду діяльності, зареєстрованими допоміжними видами діяльності є виробництво гумових шин, відновлення покришок, будівельно-монтажні роботи та інші суміжні з будівельною галуззю допоміжні роботи. Керівником підприємства є Басій В'ячеслав Васильович.

Діяльність підприємства здійснюється за допомогою 13 працівників в штаті. За необхідності залучаються на умовах господарських договорів цивільно - правового характеру додаткові фахівці чи бригади. Підприємство має в наявності необхідні ресурси для своєї діяльності. Проаналізуємо показники забезпеченості ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» необхідним майном та ефективність використання наявних ресурсів.

В таблиці 2.1 наведено показники, що характеризують оцінку майна та капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за період 2017-2021 рр.

Таблиця 2.1

Оцінка майна та капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношення у % 2021 р. до 2017 р.
Майно - усього	3481,9	5807,2	7743,3	7116,2	5063,2	145,41
Необоротні активи	212,5	211,4	603,1	529,6	484,2	227,86
Основні засоби	160,0	158,9	473,6	400,1	354,7	221,69
Оборотні активи	3269,4	5595,8	7140,2	6586,6	4579,0	140,06
Запаси	1426,2	2995,1	3784,6	3875,5	2371,9	166,31
Поточна дебіторська заборгованість	1340,8	2059,3	2762,6	2172,5	1925,7	143,62
Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	203,2	195,0	112,7	52,9	209,2	102,95
Інші оборотні активи	299,2	346,4	480,3	485,8	72,2	24,13
Капітал- усього	3481,9	5807,2	7743,3	7116,2	5063,2	145,41
Власний капітал	668,5	1018,8	1450,9	1928,2	1938,0	289,90
Зареєстрований (пайовий) капітал	18,5	18,5	18,5	18,5	18,5	100,00
Зобов'язання і забезпечення	2813,4	4788,4	6292,4	5188,0	3125,2	111,08
Поточні зобов'язання	2813,4	4788,4	6292,4	5188,0	3125,2	111,08
Поточна кредиторська заборгованість	1789,3	3100,3	4185,2	4228,3	1188,6	66,43

Як бачимо з таблиці 2.1, вартість майна ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за аналізований період 2017-2021 рр. підвищилась майже в 1,5 рази – на 45,41%. В структурі активів досліджуваного суб'єкта підприємництва питома вага необоротних активів складає від 6,1% до 9,6%, їх вартість за аналізований період 2017-2021 рр. підвищилась майже в 2,3 рази – на 127,86%. Питома вага оборотних активів в структурі майна коливається відповідно від 93,9% до 90,4%, їх вартість підвищилась на 40,06%. В структурі капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за аналізований період 2017-2021 рр. спостерігається коливання питомої ваги власного капіталу від 19,1% до 38,3%, зміна його розміру у відносному виразі складає 189,9%. Розмір зареєстрованого статутного капіталу становить 18,5 тис. грн. Підвищення розміру забезпечень і зобов'язань відбулось на 11,0%.

Зазначені вище зміни спостерігаються в 2021 році порівняно з 2017 роком, тобто в таблиці відображено базисні коефіцієнти, тоді як на рис.2.1. можемо проаналізувати ланцюгову динаміку зміни досліджуваних показників. Зокрема, бачимо, що зміна вартості необоротних активів має відносно динамічне збільшення, тоді як зміна вартості оборотних активів найбільше спостерігається в 2019 році в бік збільшення, після чого спостерігаємо поступове зменшення їх вартості. Таку ж саму динаміку спостерігаємо і щодо розміру забезпечень і зобов'язань.

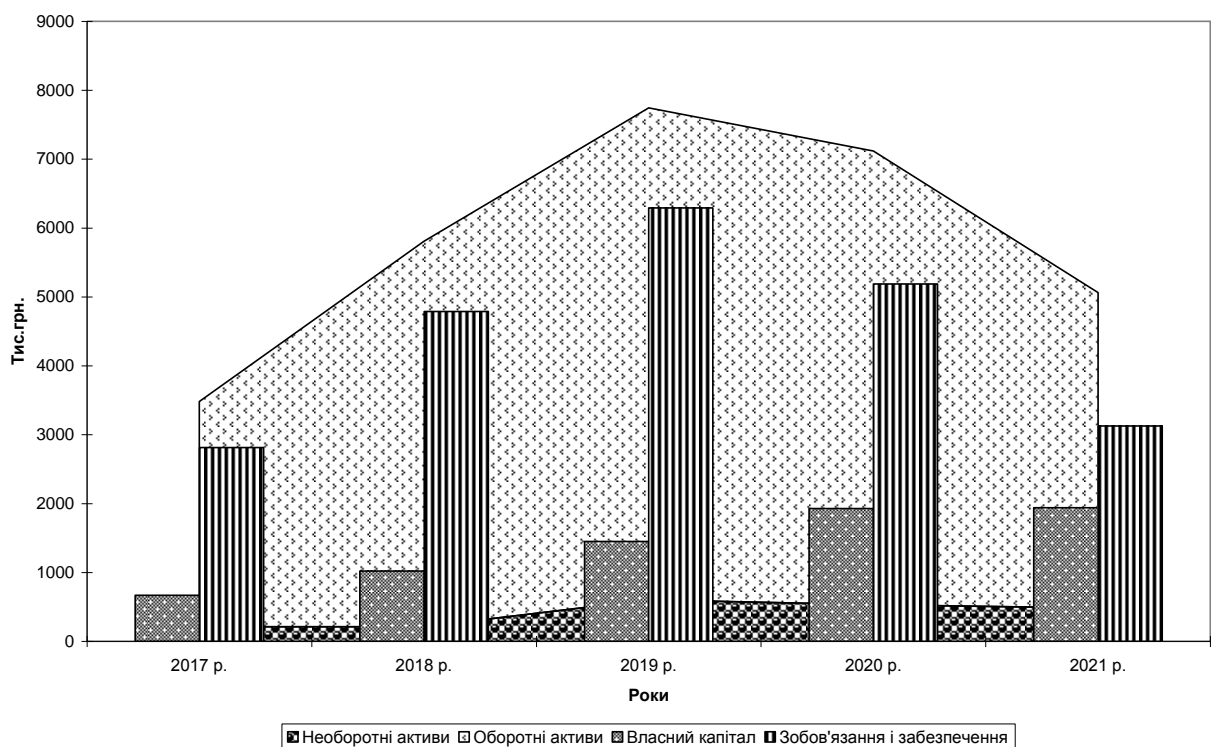

Рис. 2.1. Динаміка видів майна ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

В таблиці 2.2 відображено показники, що характеризують фінансові результати ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за період 2017-2021 рр. Як бачимо, сума чистого доходу від реалізації зменшилась в 2021 році порівняно з 2017 роком на 40,12%. Ця тенденція зміни відбувалась також і з розміром собівартості реалізації – зменшення склало 43%. Підвищення рівня інших

доходів на 25% та зменшення розміру інших витрат на 3% зумовило зменшення валового прибутку на 10%.

Таблиця 2.2

Фінансові результати діяльності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

Показники	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Відношен ня у % 2021 р. до 2017 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11548,2	12245,7	15779,2	10239,5	6914,9	59,88
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	10542,6	9540,1	13123	8757,9	6009,4	57,00
Інші операційні доходи	7,2	1088	15,9	217,9	9	125,00
Інші операційні витрати	930,1	3366,4	2145,2	1117,4	902,5	97,03
Валовий прибуток (збиток)	1005,60	2705,60	2656,20	1481,60	905,50	90,05
Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8,71	22,09	16,83	14,47	13,09	4,39
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	82,70	427,20	526,90	582,10	12,00	14,51
Фінансовий результат до оподаткування	82,70	427,20	526,90	582,10	12,00	14,51
Витрати (дохід) з податку на прибуток	14,90	76,90	94,80	104,80	2,20	14,77
Чистий прибуток (збиток)	67,80	350,30	432,10	477,30	9,80	14,45
Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	0,59	2,86	2,74	4,66	0,14	-0,45
Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	6,74	12,95	16,27	32,22	1,08	-5,66

Вцілому підприємство є прибутковим, хоча спостерігаємо різке зниження розміру чистого прибутку в 2021 році – зміна за аналізований період склала 85,49%. Досліджуване підприємство є платником податку на прибуток. З огляду на пряму залежність розміру податку від чистого прибутку і, відповідно, суми прибутку після оподаткування, зміни зазначених показників мають аналогічну тенденцію.

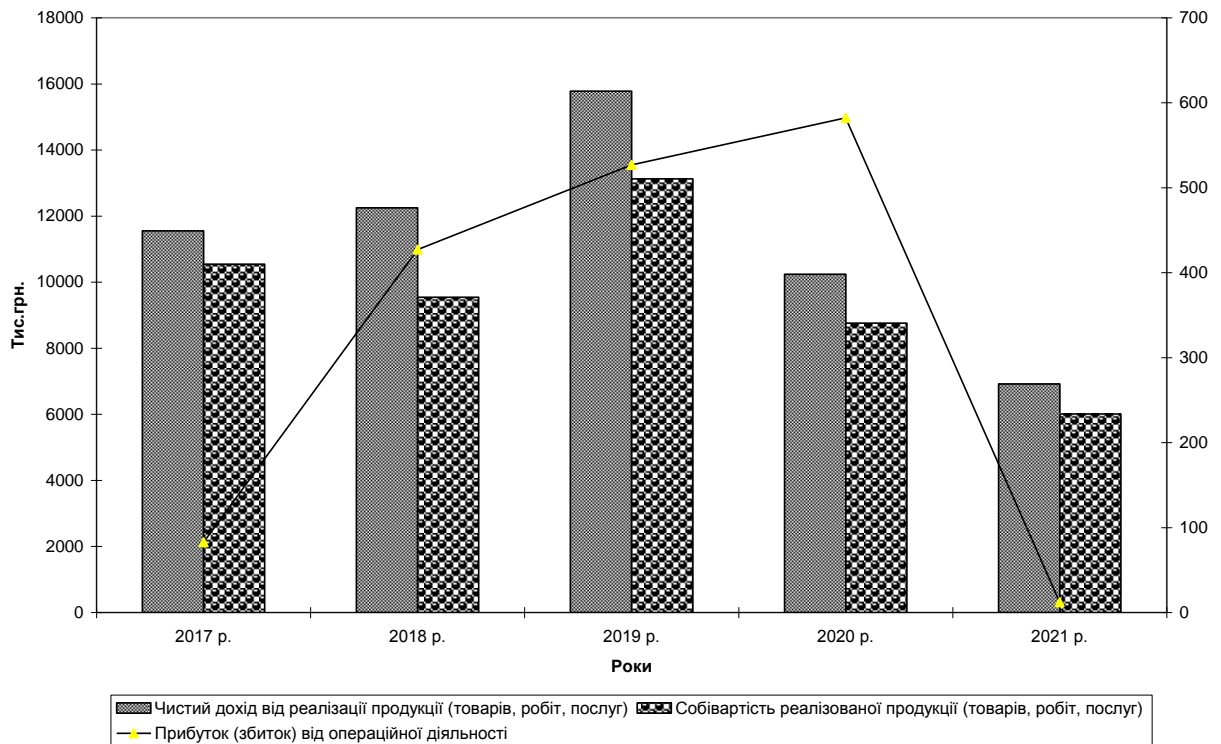

Рис. 2.2. Динаміка ефективності діяльності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

На рис. 2.2 візуалізовано ланцюгові темпи зміни показників ефективності діяльності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за період 2017-2021 рр. Як бачимо з рисунку, найбільші коливання показників відбувались в 2021 році, зокрема, в цьому періоді відбулось різке підвищення чистого доходу від реалізації та собівартості реалізації. Тенденція зміни показника прибутку має стабільну тенденцію за період 2017 – 2020 рр, найбільше підвищення зазначеного показника відбулось саме в 2020 році, тоді як в 2021 році бачимо різке зниження рівня прибутку.

Як бачимо з таблиці 2.2 питома вага чистого прибутку в сумі валового прибутку за аналізований період 2017-2021 рр коливається в межах 6,74% - 1,07%, зміна цього показника складає 5,66 в.п. Поступове збільшення досліджуваного показника відбувалось протягом 2017-2020 рр, тоді як в 2021 році відбулось різке зниження його рівня.

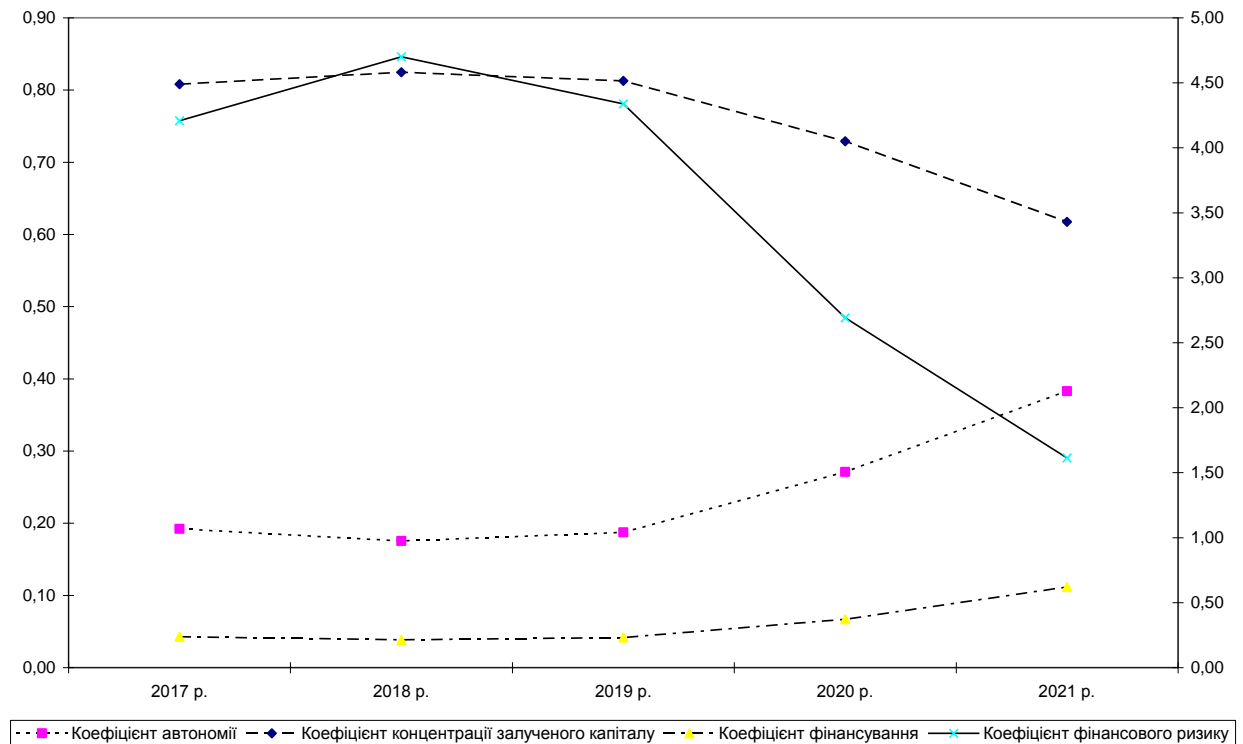

Рис. 2.3. Динаміка показників структури капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

На рис. 2.3 візуалізовано динаміку структури капіталу ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за досліджуваний період 2017-2021 рр. Як бачимо, коефіцієнти автономії та фінансування мають позитивну тенденцію до зміни (збільшення на 99% та 160% відповідно), тоді як коефіцієнти залученого капіталу та фінансового ризику за аналізований період зменшились (на 25% та 65% відповідно). Ця динаміка зумовлена тим, що ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» використовує власні джерела для фінансування своєї діяльності, тим самим зменшує ризики щодо неможливості погашення своїх зобов'язань. Досліджуваний суб'єкт підприємництва може внаслідок наявності власних коштів в достатній мірі забезпечити свою незалежність від залучених джерел та реалізує принципи самофінансування.

Як показав попередній аналіз, в структурі майна суттєву питому вагу складають оборотні активи. Проаналізуємо показники оборотності активів ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за допомогою рис. 2.4.

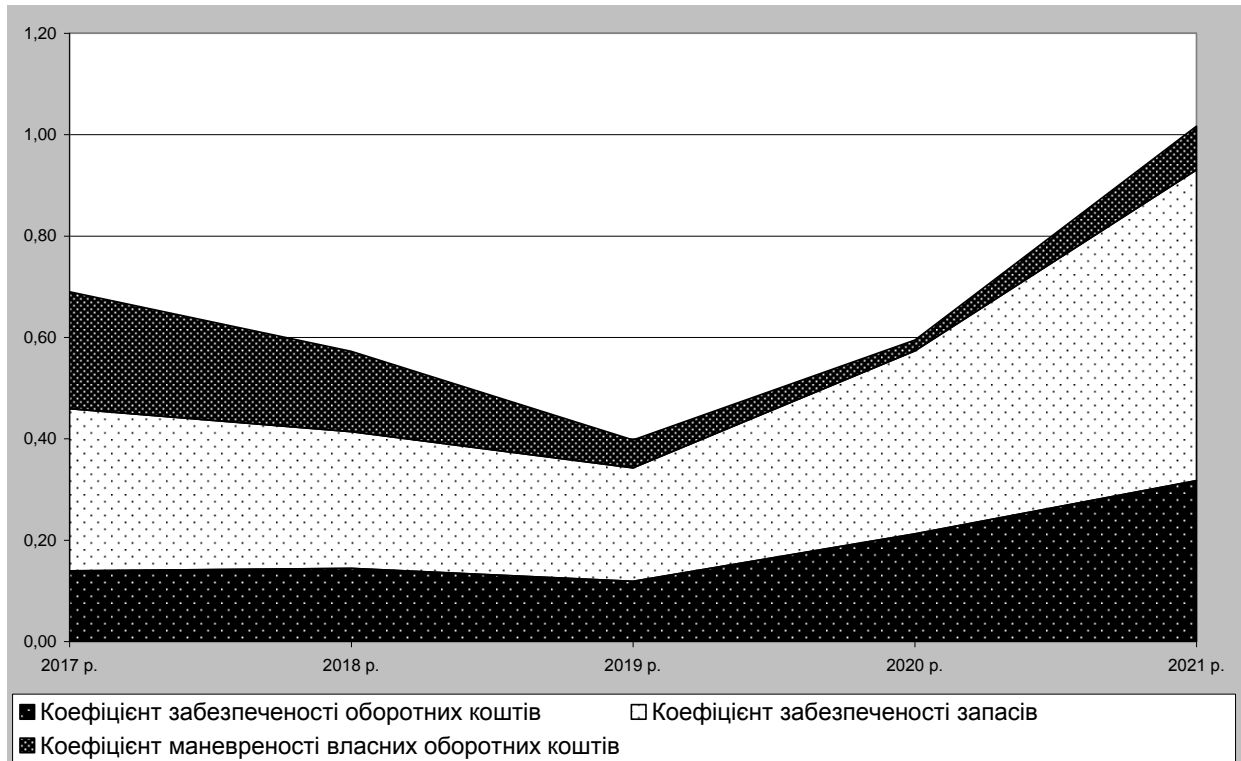

Рис. 2.4. Динаміка показників оборотності активів ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

Всі показники оборотності активів ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» мають тенденцію до збільшення з різким коливанням в сторону зниження в 2019 році. Досліджуване підприємство має достатній рівень забезпеченості оборотними коштами та запасами, їх підвищення за аналізований період складає 120% і 127% відповідно. Вцілому значення показників оборотності активів, зокрема коефіцієнту маневреності власних оборотних коштів, мають нормативне значення, що означає можливість підприємства вивільняти власні оборотні активи для потреб господарської діяльності.

Динаміку показників платоспроможності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» візуалізовано на рис. 2.5. Аналізовані показники ліквідності за період 2017-2021 рр. мають тенденцію до зростання. Підвищення рівня загальної ліквідності складає 26,08%, що зумовило зростання коефіцієнту загальної платоспроможності на 30,91%.

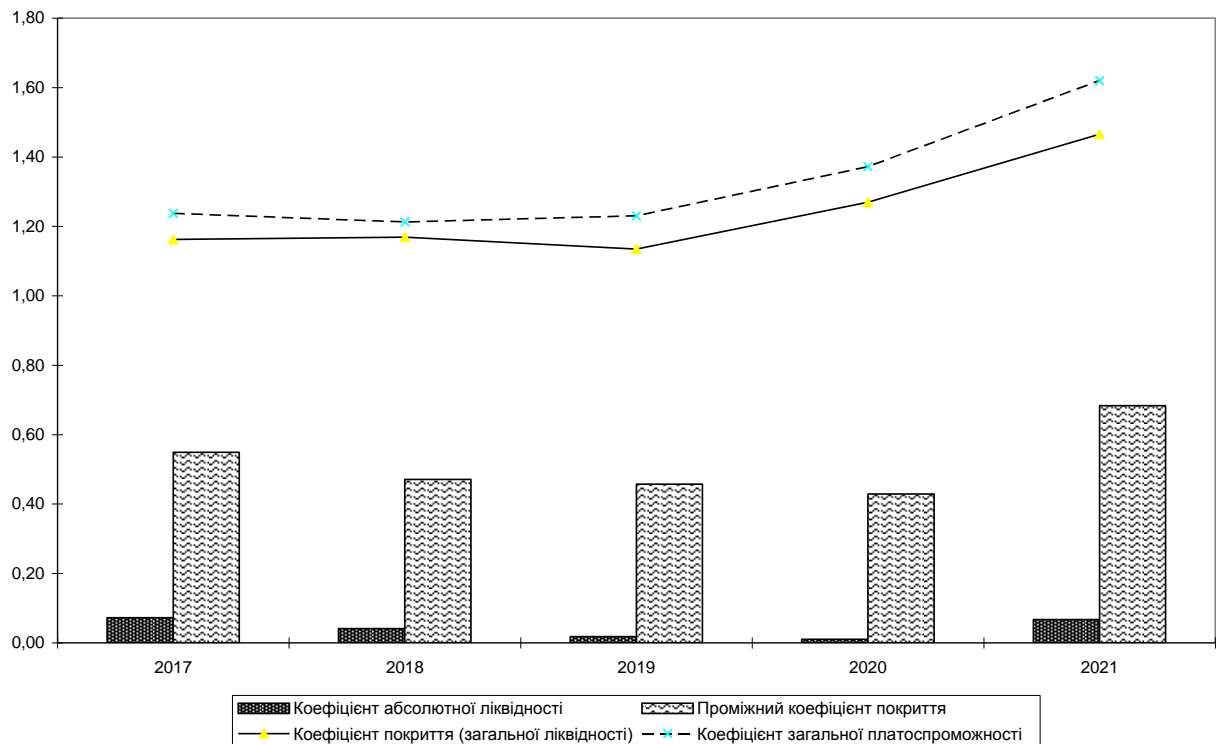

Рис. 2.5. Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

Таким чином, ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» зареєстровано в 2003 році. В 2019 році відбулась зміна основного виду діяльності – будівництво житлових і нежитлових об'єктів. Досліджуваний суб'єкт підприємництва має відповідну будівельну ліцензію. Зареєстрованими допоміжними видами діяльності є виробництво гумових шин, відновлення покришок, будівельно - монтажні роботи та інші суміжні з будівельною галуззю допоміжні роботи. Діяльність підприємства здійснюється за допомогою 13 працівників в штаті. За необхідності залучаються на умовах

господарських договорів цивільно - правового характеру додаткові фахівці чи бригади. Вартість майна ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за аналізований період 2017-2021 рр. підвищилась майже в 1,5 рази – на 45,41%. Сума чистого доходу від реалізації зменшилась в 2021 році порівняно з 2017 роком на 40,12%. В цілому підприємство є прибутковим, хоча спостерігаємо різке зниження розміру чистого прибутку в 2021 році – зміна за аналізований період склала 85,49%. Коефіцієнти автономії та фінансування мають позитивну тенденцію до зміни (збільшення на 99% та 160% відповідно). Досліджуваній суб'єкт підприємництва може внаслідок наявності власних коштів в достатній мірі забезпечити свою незалежність від залучених джерел та реалізовує принципи самофінансування.

2.2. Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики досліджуваного підприємства

ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відповідно до вимог законодавства здійснює облікову діяльність щодо господарських процесів. Облікові процеси здійснюються бухгалтером підприємства за допомогою комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія. Бухгалтер має відповідну освіту, досвід роботи в будівельній галузі та необхідні навички роботи з комп'ютерними технологіями. Підприємство складає і подає звітність до фіскальної служби за допомогою комп'ютерної програми Med.ос. Підприємство має договір на технічне обслуговування бухгалтерських комп'ютерних програм з відповідним суб'єктом підприємництва. Облікова діяльність здійснюється відповідно до вимог Національних стандартів бухгалтерського обліку.

У 2012 році був розроблений і затверджений Наказ про облікову політику. Аналіз базових засад облікової політики виявив наступні недоліки:

- Наказ містить лише методичну складову, тоді як організаційно-технічна складова повністю відсутня;

- зазначено застарілі дані щодо вартісного критерію для розмежування необоротних активів (зазначена вартість 2500 грн, тоді як в Податковому кодексі України станом на кінець 2022 року цей критерій визначено в сумі 20000 грн);

- зазначено застарілі дані щодо нормативного регулювання облікової діяльності, зокрема, зазначено ПБО 2 та 5, які станом на кінець 2022 року не є чинними;

- наказ було складений під час діяльності підприємства як ТОВ «Укрполіен», тоді як в 2019 році в результаті реорганізації назву підприємства було змінено.

Вищезазначене обґрунтовує необхідність зміни внутрішнього розпорядчого документа щодо облікової політики ТОВ «Будівельна компанія «Антанта».

Підприємство є платником податку на прибутку. Станом на кінець 2022 року на обліку в Реєстрі великих платників податків ТОВ «Укрполіен» не перебуває, отже, підприємство відповідно до законодавства має право не обліковувати податкові різниці, про що відзначено в Наказі про облікову політику. Також підприємство зареєстровано як платник податку на додану вартість.

Таким чином, ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відповідно до вимог законодавства здійснює облікову діяльність щодо господарських процесів за допомогою комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія. Підприємство складає і подає звітність до фіскальної служби за допомогою комп'ютерної програми Med.ос. У 2012 році був розроблений і затверджений Наказ про облікову політику. Аналіз базових засад облікової політики виявив певні недоліки, що зумовлює необхідність зміни внутрішнього розпорядчого документа щодо облікової політики ТОВ «Будівельна компанія «Антанта».

2.3. Облікове забезпечення нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» є платником податку на прибуток за ставкою 18% та ПДВ за ставкою 20%.

Податок на прибуток розраховується відповідно до суми визначеного прибутку. Прибуток в математичному виразі є результатом зіставлення розміру доходів і витрат підприємства. Для визначення суми прибутку в режимі 1С: Бухгалтерія формується документ - Визначення фінансового результату, в якому здійснюється зіставлення суми доходів і витрат діяльності підприємства і визначається сума фінансового результату – прибуток або збиток. Для нарахування суми податку на прибуток в програмі складається спеціальний документ - Розрахунки за податком на прибуток.

При здійсненні операції з постачання, яка відповідно до ПКУ обумовлює процес оподаткування ПДВ, в електронному режимі формується податкова накладна. За допомогою програми Med.os здійснюється реєстрація цього документу в Єдиному реєстрі податкових накладних. Якщо податкова накладна блокується ДФС, то в програмі Med.os в режимі Реєстр звітів отримується квитанція щодо зупинення реєстрації. В цьому випадку в електронному режимі подається «Повідомлення про надання пояснень та копій документів щодо ПН/РК, реєстрацію яких зупинено» [43].

ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» має працівників, яким нараховується дохід у вигляді заробітної плати. Відповідно до ПКУ досліджуване підприємство в даному випадку виступає податковим агентом щодо сплати ПДФО в розмірі 18% та військового збору в розмірі 1,5% від суми нарахованої зарплати. Оскільки працівники є застрахованими особами, то ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» також сплачує ЄСВ в розмірі 22% або 8,41% для працівників з інвалідністю. Всі ці нарахування податків з суми заробітної плати в програмі 1С: Бухгалтерія в документі - Нарахування заробітної плати. Довідники програми мають дані щодо розміру податків і

ЄСВ та дають можливість в автоматичному режимі сформувати суми нарахованих податків. Можливість врахування податкової соціальної пільги відповідним категоріям працівників в програмі 1С: Бухгалтерія також реалізована.

Якщо за потреби залучають фізичних осіб за договорами цивільно - правового характеру, то в цьому випадку ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» також виступає податковим агентом щодо ПДФО та військового збору. Ці податки і збори також розраховуються в документі - Нарахування заробітної плати, але для осіб, залучених за договорами цивільно - правового характеру, в довіднику робиться позначка – Працівник за договором ЦПХ.

Сплата відповідної суми нарахованих податків у передбачені законодавством терміни відбувається за допомогою формування і надсилання в банк в онлайн - режимі платіжного доручення. Списання коштів з поточного рахунку ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» на сплату податків відображається у виписці банку.

Формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» здійснюється в програмі Med.ос. За податком на прибуток формується Декларація з податку на прибуток, за ПДВ – Декларація з податку на додану вартість. За податками, нарахованими із заробітної плати, складається «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску» [39].

Аналітичний облік в ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» побудовано за видами податків, для синтетичного обліку відповідно до нормативних джерел використовується рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами» [33] з відповідними субрахунками. Для узагальнення даних щодо суми нарахованих і сплачених податків в програмі 1С: Бухгалтерія формується оборотно-сальдова відомість по рахунку 64. Для деталізації даних за необхідності формується Аналіз рахунку або Аналіз субконто.

Схему облікового процесу нарахування, сплати та формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» візуалізовано на рис. 2.6.

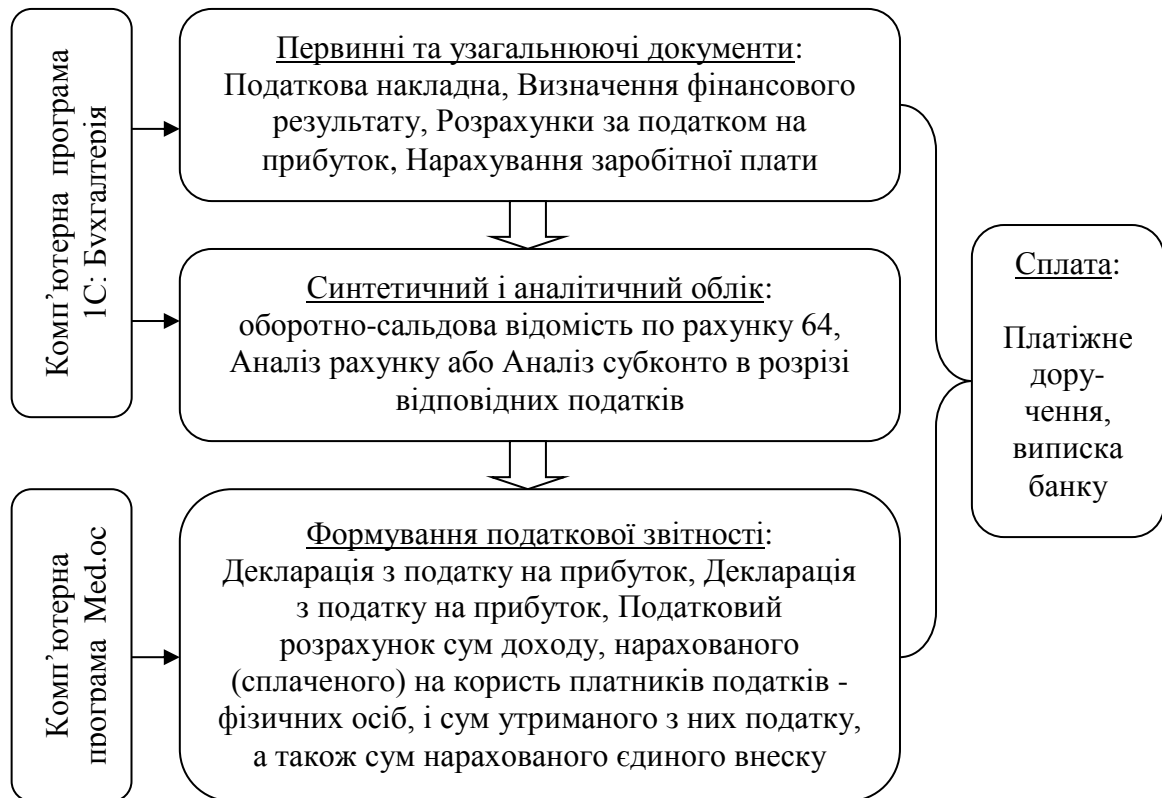

Рис. 2.6. Схема облікового процесу нарахування, сплати та формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

Таким чином, ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» є платником податку на прибутку та ПДВ. Для нарахування суми податку на прибуток в програмі 1С: Бухгалтерія складається спеціальний документ - Розрахунки за податком на прибуток. При здійсненні операції з постачання в електронному режимі формується податкова накладна. За допомогою програми Med.os здійснюється реєстрація цього документу в Єдиному реєстрі податкових накладних. Досліджуване підприємство виступає податковим агентом щодо сплати ПДФО та військового збору. Оскільки працівники є застрахованими особами, то ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» також сплачує ЄСВ. Всі ці

нарахування податків з суми заробітної плати в програмі 1С: Бухгалтерія в документі «Нарахування заробітної плати». Сплата відповідної суми нарахованих податків у передбачені законодавством терміни відбувається за допомогою формування і надсилання в банк в онлайн - режимі платіжного доручення. Формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» здійснюється в програмі Med.ос.

2.4. Напрямки удосконалення обліку нарахування, сплати і формування звітності за податками

Облік нарахування, сплати і формування звітності за податками відіграє важливу роль в обліковій діяльності підприємства з огляду на контекст макроекономічного рівня. Бухгалтер має оптимізувати процес нарахування, сплати і формування звітності за податками, враховуючи потреби керівництва, особливості діяльності та інші чинники. Як правило, окремі чинники мають суто організаційний характер, тому важливого значення набуває ефективний внутрішній розпорядчий документ, що закріплює базові засади облікової діяльності суб'єкта підприємництва. Цей документ є і алгоритмом дій бухгалтера, і його захистом при перевірці фахівцями ДФС.

Аналіз базових засад облікової політики досліджуваного підприємства виявив певні недоліки в Наказі про облікову політику. На наш погляд, потрібно ці недоліки усунути, зокрема:

- затвердити актуальний Наказ про облікову політику для реорганізованого підприємства ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»;
- виокремити в Наказі про облікову політику організаційно-технічну та методичну складову;
- зазначити актуальні дані в організаційно-технічній частині;
- оновити дані в методичній частині;

- в методичній частині окрему увагу приділити обліку нарахування, сплати і формування звітності за податками.

Зазначені пропозиції узагальнено в таблиці 2.3. В додатку А наведено витяг з запропонованого Наказу про облікову політику.

Таблиця 2.3

Пропозиції щодо удосконалення Наказу про облікову політику
досліджуваного підприємства

Виявлені недоліки чинного Наказу про облікову політику досліджуваного підприємства	Пропоновані шляхи усунення недоліків
1. Наказ було складений під час діяльності підприємства як ТОВ «Укрполіен», тоді як в 2019 році в результаті реорганізації назву підприємства було змінено	Затвердити актуальний Наказ про облікову політику для реорганізованого підприємства ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»
2. Наказ містить лише методичну складову, тоді як організаційно-технічна складова повністю відсутня	Виокремити в Наказі про облікову політику організаційно-технічну та методичну складову Зазначити актуальні дані в організаційно-технічній частині
3. Зазначено застарілі дані щодо вартісного критерію для розмежування необоротних активів (зазначена вартість 2500 грн, тоді як в Податковому кодексі України станом на кінець 2022 року цей критерій визначено в сумі 20000 грн)	Оновити дані в методичній частині
4. Зазначено застарілі дані щодо нормативного регулювання облікової діяльності, зокрема, зазначено ПБО 2 та 5, які станом на кінець 2022 року не є чинними	
-	В методичній частині окрему увагу приділити обліку нарахування, сплати і формування звітності за податками

Як вже зазначалось, досліджуване підприємство виступає податковим агентом щодо сплати ПДФО в розмірі 18%, оскільки має працевлаштованих працівників та нараховує їм доходи у вигляді заробітної плати. Відповідно до законодавства певні категорії працівників мають право на податкову соціальну пільгу. Для її отримання працівник має подати бухгалтеру заяву про застосування пільги, а бухгалтер має контролювати процес її

нарахування з огляду на наявність підстави або припинення її дії. Отже, для оптимізації облікового процесу вважаємо доцільним виділити окремий субрахунок другого та третього порядку для виокремлення суми нарахованого податку із застосуванням соціальної пільги. В комп'ютерному середовищі 1С: Бухгалтерія цю пропозицію можна реалізувати шляхом налаштування відповідного субконто. Зазначену пропозицію візуалізовано на рис. 2.7.

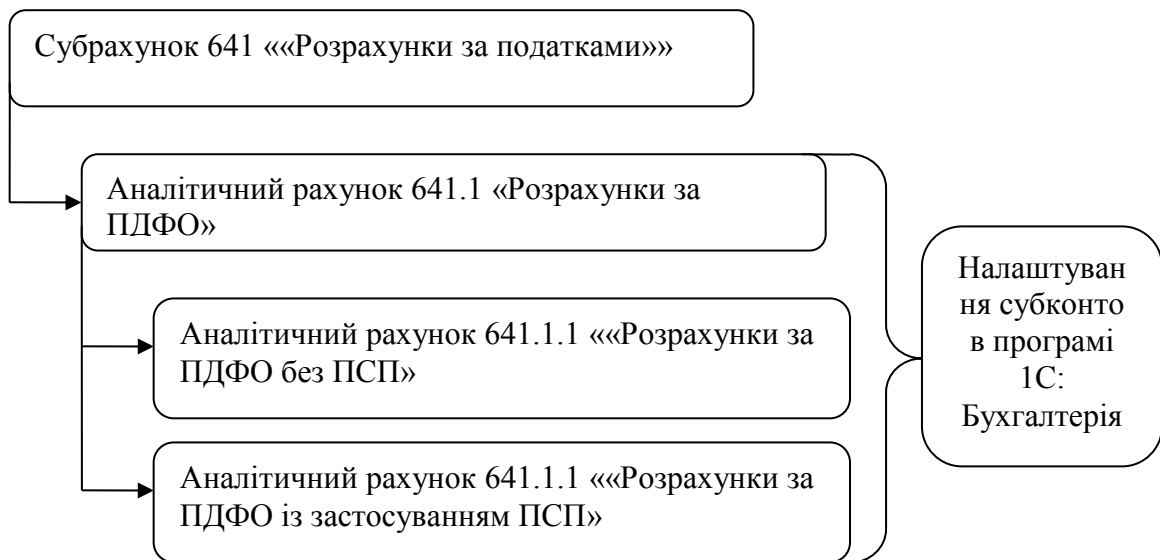

Рис. 2.7. Напрями оптимізації облікового процесу в контексті субрахунків для нарахування ПДФО

Таким чином, аналіз базових засад облікової політики досліджуваного підприємства виявив певні недоліки в Наказі про облікову політику. В кваліфікаційній роботі розроблено пропозиції щодо удосконалення Наказу про облікову політику досліджуваного підприємства та наведено витяг з запропонованого Наказу про облікову політику. Відповідно до законодавства певні категорії працівників мають право на податкову соціальну пільгу. Бухгалтер має контролювати процес її нарахування з огляду на наявність підстави або припинення її дії. Для оптимізації облікового процесу вважаємо

доцільним виділити окремий субрахунок другого та третього порядку для виокремлення суми нарахованого податку із застосуванням соціальної пільги. В комп'ютерному середовищі 1С: Бухгалтерія цю пропозицію можна реалізувати шляхом налаштування відповідного субконто.

Висновки до розділу 2

1. ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» зареєстровано в 2003 році. В 2019 році відбулась зміна основного виду діяльності – будівництво житлових і нежитлових об'єктів. Досліджуваний суб'єкт підприємництва має відповідну будівельну ліцензію. Зареєстрованими допоміжними видами діяльності є виробництво гумових шин, відновлення покрішок, будівельно-монтажні роботи та інші суміжні з будівельною галуззю допоміжні роботи. Діяльність підприємства здійснюється за допомогою 13 працівників в штаті. За необхідності залучаються на умовах господарських договорів цивільно - правового характеру додаткові фахівці чи бригади.

2. Вартість майна ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за аналізований період 2017-2021 рр. підвищилась майже в 1,5 рази – на 45,41%. Сума чистого доходу від реалізації зменшилась в 2021 році порівняно з 2017 роком на 40,12%. Вцілому підприємство є прибутковим, хоча спостерігаємо різке зниження розміру чистого прибутку в 2021 році – зміна за аналізований період склала 85,49%. Коефіцієнти автономії та фінансування мають позитивну тенденцію до зміни (збільшення на 99% та 160% відповідно). Досліджуваний суб'єкт підприємництва може внаслідок наявності власних коштів в достатній мірі забезпечити свою незалежність від залучених джерел та реалізовує принципи самофінансування.

3. ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відповідно до вимог законодавства здійснює облікову діяльність щодо господарських процесів за допомогою комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія. Підприємство складає і

подає звітність до фіскальної служби за допомогою комп'ютерної програми Med.oc. У 2012 році був розроблений і затверджений Наказ про облікову політику. Аналіз базових засад облікової політики виявив певні недоліки, що зумовлює необхідність зміни внутрішнього розпорядчого документа щодо облікової політики ТОВ «Будівельна компанія «Антанта».

4. ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» є платником податку на прибуток та ПДВ. Для нарахування суми податку на прибуток в програмі 1С: Бухгалтерія складається спеціальний документ - Розрахунки за податком на прибуток. При здійсненні операції з постачання в електронному режимі формується податкова накладна. За допомогою програми Med.oc здійснюється реєстрація цього документу в Єдиному реєстрі податкових накладних.

5. Досліджуване підприємство виступає податковим агентом щодо сплати ПДФО та військового збору. Оскільки працівники є застрахованими особами, то ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» також сплачує ЄСВ. Всі ці нарахування податків з суми заробітної плати в програмі 1С: Бухгалтерія в документі «Нарахування заробітної плати». Сплата відповідної суми нарахованих податків у передбачені законодавством терміни відбувається за допомогою формування і надсилання в банк в онлайн - режимі платіжного доручення. Формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» здійснюється в програмі Med.oc.

6. Важливого значення набуває ефективний внутрішній розпорядчий документ, що закріплює базові засади облікової діяльності суб'єкта підприємництва. Цей документ є і алгоритмом дій бухгалтера, і його захистом при перевірці фахівцями ДФС. Аналіз базових засад облікової політики досліджуваного підприємства виявив певні недоліки в Наказі про облікову політику. У кваліфікаційній роботі розроблено пропозиції щодо удосконалення Наказу про облікову політику досліджуваного підприємства та наведено витяг з запропонованого Наказу про облікову політику.

7. Відповідно до законодавства певні категорії працівників мають право на податкову соціальну пільгу. Бухгалтер має контролювати процес її нарахування з огляду на наявність підстави або припинення її дії. Для оптимізації облікового процесу вважаємо доцільним виділити окремий субрахунок другого та третього порядку для виокремлення суми нарахованого податку із застосуванням соціальної пільги. В комп'ютерному середовищі 1С: Бухгалтерія цю пропозицію можна реалізувати шляхом налаштування відповідного субконто.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ФОРМУВАННЯ ЗВІТНОСТІ ЗА ПОДАТКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Теоретико-методичні засади контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками

Процес оподаткування суб'єктів підприємництва перебуває під пильним контролем фіскальної служби, що зумовлює необхідність побудови ефективної системи внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками на підприємстві. Проаналізуємо праці фахівців зазначеної тематики.

Фахівчині Скора Наталія, Свічкач Наталія та Загорельська Тетяна наголошують на необхідності державного контролю щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками: «Державний податковий контроль має виконувати функцію забезпечення надходження до бюджету, тобто виявляти порушників серед платників податку на прибуток, які навмисно відображають неправдиву інформацію у своїй фінансовій звітності» [47]. Бак Наталія зазначає, що «однією з превалюючих цілей податкової політики в Україні залишається забезпечення фіскальних потреб органів влади. Її досягненню сьогодні перешкоджають різноманітні чинники: від «чорного лебедя» – пандемії, яка вже спричинила загострення соціально-економічних проблем, до банального прагнення рядових платників уникнути податкового тягаря» [3].

Разом з тим, автори акцентують на важливості запобігати негативним наслідкам податкового контролю з боку фіскальної служби, пропонуючи внутрішні контрольні заходи як інструмент запобігання державного податкового контролю. Повністю підтримуємо думку фахівчинь, що «за допомогою внутрішнього контролю підприємства можуть здійснювати

ефективне фінансово-господарське управління, а також виявляти відхилення від прийнятих стандартів та порушення принципів законності раніше, ніж це зроблять державні контролюючі органи. Таким чином, це дасть змогу прийняти коригуючі заходи, притягнути винних до відповідальності, а також здійснити заходи, спрямовані на запобігання таким порушенням у майбутньому» [47].

Адміністрування податку на прибуток державними органами аналізують в своїх працях Чудак Л.А., Скора Наталія, Свічкач Наталія, Загорельська Тетяна. Зокрема, Чудак Ліна зазначає, що «формування стабільної облікової політики суб'єкта господарювання неможливе без здійснення контролю за нарахуванням, декларуванням і сплатою податку на прибуток» [51]. Скора Наталія, Свічкач Наталія та Загорельська Тетяна наголошують, що «податок на прибуток є одним з основних наповнювачів бюджету України. Контролюючі органи приділяють цьому податку велику увагу, оскільки встановлені фінансові санкції за неправильне нарахування та сплату до бюджету можуть призвести до складної фінансової ситуації безпосередньо для підприємств – платників податку» [47].

Щодо методичної складової державного контролю податку на прибуток Чудак Ліна наголошує, що «метою податкової перевірки податку на прибуток є встановлення правильності та своєчасності нарахування та сплати податку, а також відображення його в обліку та звітності. Завдання документальної перевірки податку на прибуток: здійснити перевірку додержання підприємством законодавчих вимог, які регламентують порядок нарахування, сплати, ведення обліку та складання звітності податку на прибуток» [51]. Серед об'єктів контрольних заходів автор виділяє: «Податкова перевірка включає в себе порівняння первинних документів зі зведеними обліковими регістрами та достовірність відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку, взаємний контроль операцій, зіставлення облікових регістрів з даними Головної книги, показників фінансової та податкової звітності» [51].

Контрольні заходи з боку фіскальної служби досліджують Макаренко Андрій, Ананьєва І. В., Артюх Оксана, Топольницька Н.Д. Зокрема, Артюх Оксана та Топольницька Н.Д. наголошують, що «в обліку розрахунків з ПДВ виникає багато питань, непорозумінь та суперечностей щодо правильного застосування норм, визнання в обліку сум податкового зобов'язання та кредиту, порядку їх відображення та сплати тощо. Контролюючі органи приділяють цьому податку велике значення, оскільки встановлені фінансові санкції за неправильне нарахування та сплату до бюджету можуть призвести до складної фінансової ситуації безпосередньо для підприємств – платників податку» [2].

Макаренко Андрій та Ананьєва І. В. виокремлюють наступні завдання контрольних дій щодо ПДВ: «перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування із дотриманням нормативного законодавства, оцінка правильності нарахування податку, своєчасності сплати його до бюджету, достовірності та повноти відображення податку в фінансовій та податковій звітності» [22]. Водночас Артюх Оксана та Топольницька Н.Д. зазначають, що «всі платники ПДВ знаходяться під пильним оком податківців та постійним моніторингом, але лише невелика кількість платників податків охоплюється комплексними перевірками» [2]. Отже, попереджувальні заходи в даному випадку набувають особливого значення.

Вчені також аналізують контрольні процедури щодо податків і зборів, які підприємство нараховує і сплачує із заробітної плати працівників. Зокрема, Макаренко Андрій та Котова Н. В. наголошують, що «виявлення ризиків нарахування штрафних санкцій при податкових перевірках має стати головною метою внутрішнього контролю. Крім того, метою контролю обліку єдиного соціального внеску та ПДФО із заробітної плати робітників підприємства є виявлення порушень чи помилок, а також їх впливу на правильність сформованої податкової звітності та попередження помилок у веденні бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці» [23].

Вчені також акцентують на аспектах, які мають бути в центрі увазі контрольних процедур: «контролер має встановити наявність та повноту первинних та звітних даних стосовно наявності зобов'язань з ЄСВ та ПДФО перед бюджетом, своєчасність відображення цих даних у зведених документах та облікових регістрах, правильність ведення обліку зобов'язань з ЄСВ та ПДФО перед бюджетом і позабюджетними фондами та його відповідність Податковому кодексу України, реальності наявних зобов'язань, законності й доцільності проведених розрахунків, достовірності відображення стану зобов'язань з ЄСВ та ПДФО із заробітної плати у звітності підприємства» [23].

Актуальність внутрішнього контролю відзначають фахівчині Скора Наталія, Свічкарь Наталія та Загорельська Тетяна. Повністю погоджуємось з тим, що «від правильного визначення оподаткованого прибутку, повноти та своєчасного перерахування до бюджету відповідних коштів залежить його перспектива в майбутньому, саме тому виникає необхідність організувати на підприємстві внутрішній контроль» [47]. Вчені пропонують інструментарій для реалізації контрольних завдань щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками на підприємстві: «Якщо на підприємстві існує відділ бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером і також там існує окрема посада бухгалтера, який несе відповідальність за ведення податкових розрахунків, вони будуть використовувати саме вертикальний внутрішній контроль, оскільки до зобов'язань головного бухгалтера належить перевірка показників звітності, яку він отримує на підпис» [47]. Тобто визначальна роль в системі контрольних заходів на підприємстві відводиться фахівцям облікової служби як особам, які безпосередньо здійснюють процес нарахування, сплати та формування звітності за податками.

Вищезазначені погляди вчених на систему контрольних процедур в процесі діяльності суб'єктів підприємництва дозволяють виокремити мету відповідних видів контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками, яка візуалізована на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Види контрольних заходів щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками

Таким чином, процес оподаткування суб'єктів підприємництва перебуває під пильним контролем фіскальної служби, що зумовлює необхідність побудови ефективної системи внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками на підприємстві. Фахівці наголошують на необхідності державного контролю щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками, разом з тим, акцентують на важливості запобігати негативним наслідкам податкового контролю з боку фіскальної служби, пропонуючи внутрішні контрольні заходи як інструментарій запобігання державного податкового контролю. Визначальна роль в системі контрольних заходів на підприємстві відводиться фахівцям облікової служби як особам, які безпосередньо здійснюють процес нарахування, сплати та формування звітності за податками.

3.2. Стан контрольних заходів щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»

В досліджуваному підприємстві ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відсутній відділ, який здійснює контрольні заходи щодо діяльності в цілому та нарахування, сплати і формування звітності за податками зокрема. Обліковий процес діяльності підприємства, в тому числі в частині нарахування, сплати і формування звітності за податками, здійснюється бухгалтером ТОВ «Будівельна компанія «Антанта». Отже, всі контрольні процедури щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками також здійснює бухгалтер.

Бухгалтер формує податкові накладні в електронному режимі та здійснює їх реєстрацію в ЄРПН. Контроль за визначеними на законодавчому рівні термінами реєстрації податкових накладних покладено на бухгалтера. В програмі 1С: Бухгалтерія за допомогою довідників ставки податків унеможливується математична помилка при визначенні суми ПДФО, військового збору та ЄСВ при нарахуванні заробітної плати працівникам підприємства.

Податкова звітність ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» в частині нарахованих податку на прибуток, податку на додану вартість, податку з доходів фізичних осіб, військового збору та ЄСВ подається за допомогою програми Med.ос. В цій програмі реалізовано функцію автоматичного математичного розрахунку суми податку відповідно до розміру зафіксованого у звіті об'єкту оподаткування. Також в програмі реалізовано функцію щодо перевірки на коректність звіту, який створено в цій програмі. Тобто бухгалтер перед відправкою звіту в електронному режимі має можливість за допомогою ресурсів комп'ютерної програми виправити математичні та технічні помилки.

Якщо бухгалтер виявляє помилку щодо даних про належну до сплати суму податку у звіті, який був відправлено до ДФС, то потрібно обов'язково

надіслати повторно звіт з коректними даними. Зокрема, якщо бухгалтер виявив некоректні дані у звіті до закінчення терміну подачі звіту, він формує коректний звіт з поміткою «Новий звітний». Якщо помилка бухгалтером була виявлена після закінчення терміну здачі звіту, робиться помітка «Уточнюючий». Виправляти помилки у звітності бухгалтер має право протягом 1095 днів після здачі звіту до ДФС. Якщо помилка зумовила недоплату відповідної суми податку, законом передбачено також сплату штрафних санкцій.

Контроль за сплатою податків також покладається на бухгалтера. Саме бухгалтер у визначені законом терміни формує платіжні доручення в банк, директор накладає кваліфікований електронний підпис та надсилаються документи на сплату податків в банк. Бухгалтер контролює вчасність формування та відправки цих документів на сплату податків. Якщо для сплати податків недостатньо коштів на рахунку в банку, про це бухгалтер повідомляє керівнику для прийняття відповідних управлінських рішень.

Зовнішні перевірки з боку фахівців ДФС щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за досліджуваний період не здійснювались. Всі податки сплачувались вчасно і в повній сумі, податкова звітність подається у встановлені законодавством терміни.

Таким чином, в досліджуваному підприємстві ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відсутній відділ, який здійснює контрольні заходи щодо діяльності. Всі контрольні процедури щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками здійснює бухгалтер підприємства. Зокрема, на нього покладено відповідальність за: дотриманням визначених на законодавчому рівні термінів реєстрації податкових накладних в ЄРПН; формуванням довідників ставки податків в програмі 1С: Бухгалтерія для коректного математичного розрахунку належних до сплати суми податків; перевіркою на коректність звітів в програмі Med.ox; своєчасністю сплати податків.

3.3. Шляхи удосконалення контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства

Система внутрішнього контролю на підприємстві покликана виконати превентивну роль в частині уникнення позапланових перевірок з боку ДФС та усунення штрафних санкцій за недотримання податкового законодавства. Тому побудова ефективної системи внутрішнього контролю на підприємстві має важливе значення в контексті прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Реалізація контрольних функцій можлива за умов чіткої та злагодженої внутрішньої регламентації, розроблених алгоритмів дій та ефективного інструментарію.

Відповідно до вимог законодавства на підприємстві мають бути розроблені внутрішні розпорядчі документи щодо системи обліку і контролю. В другому розділі кваліфікаційної роботи приділено увагу розпорядчим документам щодо облікової діяльності. В попередньому підрозділі наголошено про відсутність відділу контролю в досліджуваному підприємстві, а, отже, і відсутність внутрішніх розпорядчих документів щодо контрольних процедур. Тому вважаємо доцільною пропозицію щодо розробки і затвердження внутрішнього положення про систему контролю в досліджуваному підприємстві. Зокрема, доцільно зазначити склад контролерів підприємства, закріпивши їх права та обов'язки, організаційні аспекти щодо здійснення контрольних процедур тощо. Вважаємо доцільним продублювати обов'язки контролерів в їх посадових інструкціях.

Вважаємо необхідним конкретизувати і деталізувати склад контрольних процедур, які мають здійснювати призначені контролери, зокрема, в контексті нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства. Це оптимізує діяльність контролерів для потреб розробки обґрунтованих управлінських рішень. Пропонуємо перелік контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства, узагальнений на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Пропонований перелік контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства

Система внутрішнього контролю має бути побудована за принципом самоорганізації з огляду на потреби керівництва, зовнішні чинники, можливості фахівців тощо. Для перевірки ефективності внутрішніх контрольних дій доцільним є метод тестування, тобто складається перелік питань, відповіді на які дадуть можливість надати оцінку якості функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві.

Пропонуємо тест внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками, наведений в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Тест внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками

Тестове питання	Відповідь		
	Позитивна	Негативна	Інша
Чи містить Наказ про облікову політику підприємства розділ щодо організації та методики податкового обліку?			Частково
За якою системою оподаткування здійснює діяльність підприємство?			Загальна система оподаткування
Чи зареєстровано підприємство платником ПДВ?	+		
Чи є підприємство податковим агентом щодо сплати ПДФО та військового збору?	+		
В якому режимі здійснюється облік нарахування, сплати і формування звітності за податками?			Автоматизований режим, 1С: Бухгалтерія, Med.oc
Хто контролює вчасність реєстрації податкових накладних в ЄРПН?			Головний бухгалтер
Хто контролює розв'язання спірних питань з контрагентами щодо податкових накладних?			Головний бухгалтер
Чи були випадки порушення термінів сплати податків?		+	
Чи були випадки порушення термінів здачі податкової звітності?		+	

Таким чином, побудова ефективної системи внутрішнього контролю на підприємстві має важливе значення в контексті прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Реалізація контрольних функцій можлива за умов чіткої та злагодженої внутрішньої регламентації, розроблених алгоритмів дій та ефективного інструментарію. Вважаємо доцільною пропозицію щодо розробки і затвердження внутрішнього положення про систему контролю в досліджуваному підприємстві з дублюванням обов'язків контролерів в їх посадових інструкціях. В кваліфікаційній роботі розроблено перелік контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за

податками підприємства та тест внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками.

Висновки до розділу 3

1. Процес оподаткування суб'єктів підприємництва перебуває під пильним контролем фіскальної служби, що зумовлює необхідність побудови ефективної системи внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками на підприємстві. Фахівці наголошують на необхідності державного контролю щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками, разом з тим, акцентують на важливості запобігати негативним наслідкам податкового контролю з боку фіскальної служби, пропонуючи внутрішні контрольні заходи як інструмент запобігання державного податкового контролю. Визначальна роль в системі контрольних заходів на підприємстві відводиться фахівцям облікової служби як особам, які безпосередньо здійснюють процес нарахування, сплата та формування звітності за податками.

2. В досліджуваному підприємстві ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відсутній відділ, який здійснює контрольні заходи щодо діяльності. Всі контрольні процедури щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками здійснює бухгалтер підприємства. Зокрема, на нього покладено відповідальність за: дотриманням визначених на законодавчому рівні термінів реєстрації податкових накладних в ЄРПН; формуванням довідників ставки податків в програмі 1С: Бухгалтерія для коректного математичного розрахунку належних до сплати суми податків; перевіркою на коректність звітів в програмі Med.ox; своєчасністю сплати податків.

3. Відповідно до вимог законодавства на підприємстві мають бути розроблені внутрішні розпорядчі документи щодо системи обліку і

контролю. Вважаємо доцільною пропозицію щодо розробки і затвердження внутрішнього положення про систему контролю в досліджуваному підприємстві. Зокрема, доцільно зазначити склад контролерів підприємства, закріпивши їх права та обов'язки, організаційні аспекти щодо здійснення контрольних процедур тощо. Вважаємо доцільним продублювати обов'язки контролерів в їх посадових інструкціях.

4. Вважаємо необхідним конкретизувати і деталізувати склад контрольних процедур, які мають здійснювати призначені контролери, зокрема, в контексті нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства. Це оптимізує діяльність контролерів для потреб розробки обґрунтованих управлінських рішень. В кваліфікаційній роботі розроблено перелік контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства.

5. Система внутрішнього контролю має бути побудована за принципом самоорганізації з огляду на потреби керівництва, зовнішні чинники, можливості фахівців тощо. Для перевірки ефективності внутрішніх контрольних дій доцільним є метод тестування, тобто складається перелік питань, відповіді на які дадуть можливість надати оцінку якості функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві. В кваліфікаційній роботі розроблено тест внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Система оподаткування як юридичних, так і фізичних осіб є невід'ємною ланкою фіскальної політики з боку держави. Саме податки є основою для формування бюджету країни, тим самим виступають інструментом реалізації державою її економічних та соціальних функцій. Тому система оподаткування є об'єктом контролю з боку держави. Проте держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію.

2. Податки юридичних осіб виступають важливим об'єктом обліку і контролю на підприємстві. За умов загальної системи оподаткування основним податком виступає податок на прибуток. Держава за допомогою податків в окремих аспектах допомагає розвитку відповідних підприємницьких процесів, тим самим виконуючи стимулюючу функцію. Мається на увазі існування спрощеної системи оподаткування для відповідних категорій суб'єктів підприємництва. Підприємство за відповідних умов має зареєструватись платником податку на додану вартість. За наявності у суб'єкта підприємництва працюючих фізичних осіб підприємство виступає податковим агентом щодо нарахування і сплати податку на доходи фізичних осіб у вигляді заробітної плати, яка нараховується працівникам підприємства, військового збору та єдиного соціального внеску. Якщо в процесі підприємницької діяльності у підприємства виникають підстави (об'єкти) для нарахування інших видів податків, то відповідно до вимог законодавства відбувається їх нарахування та сплата. Процес нарахування і сплати податків в обов'язковому вигляді узагальнюється у вигляді податкової звітності, яка є джерелом для аналізу з боку держави для потреб зовнішнього контролю.

3. Процес нарахування, сплати та звітності за податками в системі обліку і контролю підприємства завжди був і залишається у центрі уваги податківців з огляду на принципи їх фіскальної політики. Визначальна роль податків як основи для реалізації державою її економічних і соціальних функцій зумовлює відповідне нормативне регулювання обліку і контролю нарахування, сплати та звітності за податками підприємства. Внутрішні розпорядчі документи містять вимоги щодо організації облікового і контрольного процесу на підприємстві, розроблені на підставі відповідних зовнішніх нормативних джерел.

4. ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» зареєстровано в 2003 році. В 2019 році відбулась зміна основного виду діяльності – будівництво житлових і нежитлових об'єктів. Досліджуваний суб'єкт підприємництва має відповідну будівельну ліцензію. Зареєстрованими допоміжними видами діяльності є виробництво гумових шин, відновлення покривок, будівельно-монтажні роботи та інші суміжні з будівельною галуззю допоміжні роботи. Діяльність підприємства здійснюється за допомогою 13 працівників в штаті. За необхідності залучаються на умовах господарських договорів цивільно - правового характеру додаткові фахівці чи бригади. Вартість майна ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» за аналізований період 2017-2021 рр. підвищилась майже в 1,5 рази – на 45,41%. Сума чистого доходу від реалізації зменшилась в 2021 році порівняно з 2017 роком на 40,12%. Вцілому підприємство є прибутковим, хоча спостерігаємо різке зниження розміру чистого прибутку в 2021 році – зміна за аналізований період склала 85,49%. Коефіцієнти автономії та фінансування мають позитивну тенденцію до зміни (збільшення на 99% та 160% відповідно). Досліджуваний суб'єкт підприємництва може внаслідок наявності власних коштів в достатній мірі забезпечити свою незалежність від залучених джерел та реалізує принципи самофінансування.

5. ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відповідно до вимог законодавства здійснює облікову діяльність щодо господарських процесів за

допомогою комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія. Підприємство складає і подає звітність до фіскальної служби за допомогою комп'ютерної програми Med.ос. У 2012 році був розроблений і затверджений Наказ про облікову політику. Аналіз базових засад облікової політики виявив певні недоліки, що зумовлює необхідність зміни внутрішнього розпорядчого документа щодо облікової політики ТОВ «Будівельна компанія «Антанта».

6. ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» є платником податку на прибуток та ПДВ. Для нарахування суми податку на прибуток в програмі 1С: Бухгалтерія складається спеціальний документ - Розрахунки за податком на прибуток. При здійсненні операції з постачання в електронному режимі формується податкова накладна. За допомогою програми Med.ос здійснюється реєстрація цього документу в Єдиному реєстрі податкових накладних. Досліджуване підприємство виступає податковим агентом щодо сплати ПДФО та військового збору. Оскільки працівники є застрахованими особами, то ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» також сплачує ЄСВ. Всі ці нарахування податків з суми заробітної плати в програмі 1С: Бухгалтерія в документі «Нарахування заробітної плати». Сплата відповідної суми нарахованих податків у передбачені законодавством терміни відбувається за допомогою формування і надсилання в банк в онлайн - режимі платіжного доручення. Формування звітності за податками ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» здійснюється в програмі Med.ос.

7. Важливого значення набуває ефективний внутрішній розпорядчий документ, що закріплює базові засади облікової діяльності суб'єкта підприємництва. Цей документ є і алгоритмом дій бухгалтера, і його захистом при перевірці фахівцями ДФС. Аналіз базових засад облікової політики досліджуваного підприємства виявив певні недоліки в Наказі про облікову політику. У кваліфікаційній роботі розроблено пропозиції щодо удосконалення Наказу про облікову політику досліджуваного підприємства та наведено витяг з запропонованого Наказу про облікову політику.

8. Відповідно до законодавства певні категорії працівників мають право на податкову соціальну пільгу. Бухгалтер має контролювати процес її нарахування з огляду на наявність підстави або припинення її дії. Для оптимізації облікового процесу вважаємо доцільним виділити окремий субрахунок другого та третього порядку для виокремлення суми нарахованого податку із застосуванням соціальної пільги. В комп'ютерному середовищі 1С: Бухгалтерія цю пропозицію можна реалізувати шляхом налаштування відповідного субконто.

9. Процес оподаткування суб'єктів підприємництва перебуває під пильним контролем фіскальної служби, що зумовлює необхідність побудови ефективної системи внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками на підприємстві. Фахівці наголошують на необхідності державного контролю щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками, разом з тим, акцентують на важливості запобігати негативним наслідкам податкового контролю з боку фіскальної служби, пропонуючи внутрішні контрольні заходи як інструмент запобігання державного податкового контролю. Визначальна роль в системі контрольних заходів на підприємстві відводиться фахівцям облікової служби як особам, які безпосередньо здійснюють процес нарахування, сплата та формування звітності за податками.

10. В досліджуваному підприємстві ТОВ «Будівельна компанія «Антанта» відсутній відділ, який здійснює контрольні заходи щодо діяльності. Всі контрольні процедури щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками здійснює бухгалтер підприємства. Зокрема, на нього покладено відповідальність за: дотриманням визначених на законодавчому рівні термінів реєстрації податкових накладних в ЄРПН; формуванням довідників ставки податків в програмі 1С: Бухгалтерія для коректного математичного розрахунку належних до сплати суми податків; перевіркою на коректність звітів в програмі Med.ox; своєчасністю сплати податків.

11. Відповідно до вимог законодавства на підприємстві мають бути розроблені внутрішні розпорядчі документи щодо системи обліку і контролю. Вважаємо доцільною пропозицію щодо розробки і затвердження внутрішнього положення про систему контролю в досліджуваному підприємстві. Зокрема, доцільно зазначити склад контролерів підприємства, закріпивши їх права та обов'язки, організаційні аспекти щодо здійснення контрольних процедур тощо. Вважаємо доцільним продублювати обов'язки контролерів в їх посадових інструкціях.

12. Вважаємо необхідним конкретизувати і деталізувати склад контрольних процедур, які мають здійснювати призначені контролери, зокрема, в контексті нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства. Це оптимізує діяльність контролерів для потреб розробки обґрунтованих управлінських рішень. У кваліфікаційній роботі розроблено перелік контрольних процедур щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками підприємства.

13. Система внутрішнього контролю має бути побудована за принципом самоорганізації з огляду на потреби керівництва, зовнішні чинники, можливості фахівців тощо. Для перевірки ефективності внутрішніх контрольних дій доцільним є метод тестування, тобто складається перелік питань, відповіді на які дадуть можливість надати оцінку якості функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві. У кваліфікаційній роботі розроблено тест внутрішнього контролю нарахування, сплати і формування звітності за податками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонов О. І. Сучасні чинники та перспективні напрями розвитку національної податкової політики. *Агросвіт*. 2020. № 23. С.78-82. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/23_2020/12.pdf
2. Артюх О.В., Топольницька Н.Д. Фінансовий контроль податку на додану вартість: питання оптимізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Випуск 8, частина 1. С. 8-11. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/8_1_2016ua/4.pdf
3. Бак Н.А. Фіскальна результативність адміністрування ПДФО в Україні та напрями її поліпшення. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Випуск 3(20). С. 211-219. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/38.pdf
4. Бачинський В.І., Помулева В.М. Актуальні аспекти обліку ПДВ при придбанні товарів. *Інноваційна економіка*. 2020. Випуск 3-4 [83]. URL: <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/579/644>
5. Баширова Г. Податок на прибуток: генезис трактування поняття та об'єкт бухгалтерського обліку. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. № 3. С.38-46.. URL: <https://nasoa-journal.com.ua/index.php/journal/article/download/214/209/>
6. Бондаренко Н.М., Ільченко В.В. Податкова звітність: економічна сутність та її класифікація. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Випуск 21. С.639-644. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/122.pdf>
7. Городецька Т.Е., Андрієнко Ю.С. Сучасні форми прямого оподаткування. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 30. С. 397-401. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/61.pdf

8. Гусєв А. О. Єдиний податок в Україні: економічна сутність та особливості обліку. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9443>
9. Дмитрів В. Економічна сутність і роль майнових податків в Україні *Світ фінансів*. 2021. № 1(66). С. 201-209. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42496.PDF>
10. Дубинська О. С., Костюченко О. О. Проблеми і напрями вдосконалення обліку розрахунків із податку на додану вартість на підприємствах України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Випуск 24, частина 2. С.5-8. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_2_2019ua/3.pdf
11. Дутова Н. В., Лесік Є. С. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1 (33). С.43-52. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/7064/7093>
12. Електронне адміністрування податку на додану вартість. URL: https://protocol.ua/ua/elektronne_administruvannya_podatku_na_dodanu_vartist/
13. Ерфан Є. А., Гук Х. Я. Загальнодержавні податки і збори як основні джерела формування державних доходів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Випуск 24. Частина 2. С. 9-16. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/24_2_2019ua/4.pdf
14. Жиряда Х.В., Савчук Д.Г. Вдосконалення обліку податкових розрахунків на підприємствах України. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск № 18. С. 900-907. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/125.pdf

- 15.Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль: навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2021. 336 с.
- 16.Зінкевич А.В. Загальна характеристика етапів аудиту податків і платежів. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 26-2. С.141-146. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/26_2_2018/31.pdf
- 17.Зінкевич А.В. Теоретичні аспекти та методика здійснення аудиту податку на додану вартість. *Економіка і суспільство*. 2017. Випуск № 13. С.1359-1364. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/226.pdf
- 18.Лагодієнко Н. В., Іванченкова Л. В., Євтушевська О. О., Скляр Л. Б. Податковий контроль як умова ефективного функціонування податкової системи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9—10. С.24-29. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9-10_2022/6.pdf
- 19.Лега О.В. Облік розрахунків за податками та платежами: систематизація поглядів. *Інфраструктура ринку*. 2021. Випуск 54. С.259-266. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/54_2021/43.pdf
- 20.Лугова Х. Удосконалення адміністрування податків в Україні з урахуванням Європейського досвіду. *Підприємництво, господарство і право*. Серія: Фінансове право. 2018. Випуск 12. С.230-233. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/12/43.pdf>
- 21.Магопець О.А. Визначення сутності поняття «податок» з урахуванням його змістовних характеристик. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Економічні науки. 2017. Вип. 32. С. 160-171. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/7479/1/18.pdf>
- 22.Макаренко А. П., Ананьєва І. В. Удосконалення оподаткування, обліку, податкової звітності і контролю податку на додану вартість та заходи щодо поліпшення його податкового планування на підприємстві.

- Агросвіт*. 2021. № 24. С.31-38. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/24_2021/5.pdf
- 23.Макаренко А. П., Котова Н. В. Удосконалення обліку і контролю оподаткування та сплати ЄСВ та ПДФО із заробітної плати працівників суб'єктів господарювання. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8428>
- 24.Меліхова Т. О., Кулик Ю. С. Удосконалення обліку, оподаткування та аудиту земельного податку на підприємствах великого та малого бізнесу з метою оптимізації їх податкового планування. *Агросвіт*. 2022. № 4. С. 27–36. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/4_2022/5.pdf
- 25.Методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця : Наказ Міністерства доходів і зборів України від 14 червня 2013 р. № 165. Законодавство України. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- 26.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
- 27.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства фінансів України № 353 від 28.12.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>
- 28.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України № 39 від 25.02.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text>

- 29.Нездойминога О.Є. Податки – основний важіль макроекономічного регулювання. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск № 2. С. 142-146. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/26.pdf
- 30.Оніщенко Г. Адміністрування податку на додану вартість в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Фінансовий простір*. 2020. №3(39). С.195-204. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/786/928>
- 31.Оперенко С.Г. Регулюючі властивості податків та податкова політика як інструмент стимулювання економічного розвитку: світовий досвід. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Випуск 17. С.292-297. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/60.pdf
- 32.Оперенко С.Г. Теоретичні засади податкового регулювання в системі державного регулювання економічного зростання. *Інфраструктура ринку*. 2017. Випуск 6. С.265-271. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/6_2017_ukr/56.pdf
- 33.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.03.1999 р. № 291. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4185.html
- 34.Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
- 35.Подмарьов О. Складові податкового стимулювання економічної діяльності. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 3 (19). С. 347-353. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/195931/196231>
- 36.Положення про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text>
- 37.Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

38. Пономарьова Т., Гриневич К. Проблеми та шляхи удосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. Серія «Економічна». 2020. Випуск № 99. С. 50-56. URL: <https://periodicals.karazin.ua/economy/article/view/16718/15520>
39. Порядок заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків - фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску: Наказ Мінфіну №773 від 15.12.2020 р. (зі змінами, внесеними наказом від 19.05.2021 р. №278). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1304-20#Text>
40. Посаднева О.М. Удосконалення обліку платників податків як превентивний захід підвищення ефективності податкового контролю. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2019. Випуск 40. С.147-152. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2019/40-2019/21.pdf>
41. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
42. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236. Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>
43. Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної/розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних: Постанова КМУ №1165 від 11.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1165-2019-%D0%BF#Text>
44. Проць В. І. Особливості майнових податків та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 1. С. 66-70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2019_1_14

- 45.Проць Н.В. Сутність та фіскальна роль місцевих податків та зборів в умовах реформування бюджетного та податкового законодавства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 13. С. 536-541. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/108.pdf>
- 46.Саливончик М.І. Електронне адміністрування податку на додану вартість. Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 27-28 жовтня 2022 р. : Дніпро : ДДАЕУ, 2022. –С.41-42.
- 47.Скора Н.Є., Свічкач Н.М., Загорельська Т.Ю. Контроль розрахунків із податку на прибуток. *Приазовський економічний вісник*. 2022. Випуск 1(30). С.126-132. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2022/1_30_ukr/23.pdf
- 48.Тарасенко Л., Павлоцька К. Податок на додану вартість: питання організації та методики обліку. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 1 (74). С.53-60. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/38709/2/GEB_2022v74n1_Tarasenko_L-Value_added_tax_issues_53-60.pdf
- 49.Ткачик Ф.П. Удосконалення податкового контролю в Україні в контексті протидії ухиленню від оподаткування. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 4. С. 133–137. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/4_2017_ukr/28.pdf
- 50.Хома С.В., Орлова В.К., Кафка С.М., Василенко Н.К. Економічна сутність податку на додану вартість. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2016. № 1. С. 72-77. URL: <http://elar.nung.edu.ua/bitstream/123456789/5411/1/4794p.pdf>
- 51.Чудак Л.А. Особливості організації і методики проведення документальної перевірки податку на прибуток. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7832>

- 52.Шкуліпа Л. Методика визначення податкового прибутку згідно норм національного законодавства та МСБО 12 «Податки на прибуток». *Економічний аналіз*. 2020 рік. Том 30. № 4. С.182-194 URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1891/65656569>
52
- 53.Шовкопляс Т. С. Державний фінансовий контроль за сплатою податку на прибуток, як інструмент ефективного його адміністрування / Т. С. Шовкопляс // *Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки) = Bulletin of the National Technical University "KhPI" (economic sciences)* : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. № 48 (1324). С. 42-45. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39929/1/vestnik_KhPI_2018_48_Shovkoplyas_Derzhavnyi_finansovyi_kontrol.pdf
- 54.Шовкопляс Т.С. Податок на прибуток підприємств – проблеми контролю за його сплатою з боку держави. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2017. № 24. С. 145–148. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/31299/1/vestnik_KhPI_2017_24_Shovkoplyas_Podatok_na_prybutok.pdf
- 55.Шуневич А. С. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в контексті оптимізації непрямого оподаткування. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. №1 (57). С. 66–72. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/274/304>

Додаток А

Затверджую:
Керівник
ТОВ «Будівельна компанія
«Антанта»

(Підпис) Власне ім'я, прізвище

Наказ про облікову політику ТОВ «Будівельна компанія «Антанта»
(витяг)

Розділ 1. Організаційно-технічна частина

1. Облікові процеси здійснюються бухгалтером підприємства за допомогою комп'ютерної програми 1С: Бухгалтерія.
2. Підприємство складає і подає звітність до фіскальної служби за допомогою комп'ютерної програми Med.ос.
3. Облікова діяльність здійснюється відповідно до вимог Національних стандартів бухгалтерського обліку.

Розділ 2. Методична частина

4. Облік нарахування, сплати і формування звітності за податками.
 - 4.1. Облік нарахування, сплати і формування звітності за податками здійснюється відповідно до вимог податкового законодавства.
 - 4.2. Підприємство є платником податку на прибутку за ставкою 18% та ПДВ за ставкою 20%, виступає податковим агентом щодо сплати ПДФО в розмірі 18% та військового збору в розмірі 1,5% від суми нарахованої зарплати працівників та сплачує ЄСВ за працівників.
 - 4.3. Реєстрація податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних здійснюється за допомогою програми Med.ос.
 - 4.4. Підприємство не відображає у фінансовій звітності відстрочені податкові активи і відстрочені податкові зобов'язання.
 - 4.5. Графік документообігу щодо нарахування, сплати і формування звітності за податками наведено в додатку 1 до наказу.
 - 4.6. Податковий календар наведено в додатку 2 до наказу.